

با غیشلیان رحم ائدن تانری آدینا

حم (قرآنن رموزىندن و اسرارىندىدىرى) (۱) بۇ کتاب (قرآن) قدرتلى و حكمتلى اللهين طرفىندىن نازل اولوب (۲) حقيقتا "گوپلىرىن و يئرىن يارانىشىندا ايمان اهلى اوچون (اللهين قدرتىندىن) نشانەلرواردىرى (۳) هابىلەسىز انسان لارين يارانىشىندا و سايىسىز حيواناتىن خلقتىنده كە يئر او زونه داغىلىپ لار، نشانە لر واردىرى او جماعت اوچون كە يقىن اهلى دىلىر (۴) و گئجه، گونوزون اختلافىندا و او زادى كە (يا غىشلارى) الله گويدن خلقن رزقى اوچون گۈندىرىر و اونلا موات يئرى بىر داها دېرىلدىرى و يئل لرىن اسماكىنده علاملىر واردىرى او جماعت اوچون كە عاقلانە فكر ائلىرلر (و اهل تحقىق دىلىر) (۵) بونلار اللهين آيتلىرىدىرى كە حقلە سە تلاوت ائلىرىك، پىش مخلوق، الله تعالى دان و اونون آيتلىرىندىن سونرا هانسى دليلە و سۆزلىرە ايمان گتىرە جىڭىر؟ (۶) واى اولسون ھر تهمت وورانا و يالان دانىشان گناھكارا (۷) او كىس كە اللهين آياتىن ائشىدىرى كە اونا او خونور، سونرا تكىرىكىدە و عصياندا اصرار ائدىرى. دئىه سە او آياتى هىچ ائشىمىوب. پىش اونى، درد آرتىران عذابە بشارت وئرگىن (۸) ائىلدە كە بىزىم آياتىمىزدىن بىر شئى بىلدى اونى مسخرە يە تو تار. ھمونلاردىلاركە ذلت و خوارلىق عذابى اونلارين انتظارىتىدادىرى (۹) جەھنم اونلارين قاباغىندا دادىرى و او زادى كە كسب ائدىلىر، اونلارا نحات وئرمىسىدە حىك و او زادى كە تانرى دان سوای دوست توتورلار، اونلارا قايدە وئرمۇ و چوخ بۇ يۈك عذاب اونلار اوچوندور (۱۰) بۇ قرآن خلقى ھدایت ائندىدىرى و او كىلىرى كە پروردگارىن آياتىنا كافر اولدولار، جىھنمىن درد آرتىران عذابى اونلار اوچوندور (۱۱) الله تعالى دىرى كە دريالارى سىزىن اختيارىزدا قرار وئرىدى تا گەملىر اونون امرىلىدە جارى اولسونلار و اللهين فضل و رحمتىندىن روزى طلب ائدە سىز، اولا كە اونون شکرونى يئرىنە يئتىرە سىز (۱۲) و ھر نە كە گوپلىرىدە و يئرددە وار، ھامىسىن سىزىن اختيارىزدا قرار وئرىدى، مسلما اونلاردا (اللهين قدرتىندىن) نشانە لر واردىرى او جماعت اوچون كە عاقلانە فكر ائلىرلر (۱۳)

(يا پيغمبر) مومنلره دىكىن . او كىلىرىن تفصىرىدىن كەايام اللەه امىد و اعتقادلارى بىحدور . صرفنطر ائتسىنلر كە اللە هر قومى كىب ائتدىكلىرى عمل لىره كۈرە حزا وئرر (١٤) هر كىس صالح و ياخشى عمل ائده، ئوز سفعىنىه عمل ائدىپ و هر كىس بىس ايش كۈرە ئوز عليه نە و ضررىنىه كۈرە روب ، سونرا سىز پروردگارىزە طرف قىيىدرسىز (١٥) سىز بىنى اسرائىلەكتاب و حكومت و نبوت وئرىدىك . پاڭ و حلال روزولاردان اونلارا نصىب ائتدىك و اونلارى اهل عالمه فضىلت باغىشلاadic (١٦) و دىن امربىندە اونلارا آيدىن آيتلىر و معجزە لر وئرىدىك . اونلار احتلاف ائتمە دىلر (وتوراتىن احکامىن عوض ائتمە دىلر) مىڭ بىلەندىن و يقىن ائندىندىن سونرا و ئوز آرالارىنىدا حسابت و عداوت و سىر ، بىرىنىن حىفيتە تجاوز ائتمك اوچۇن . البىتە سىنون پروردگارىن قىامت گوئى اونلارىن آراسىتىدا احتلافلارى خصوصىنده قضاوت و حكم ائده جىك (١٧) (موسى پىغمىبردىن) سونرا دىن امربىندە بىز سنى محكىم و كامل شريعتە مقرر ائتدىك . سى او شريعتىنى تبعىت ائتگىين و هيچوقۇت حاھل و آنلاماز جماعتىنى خواهشلىرىنى تابع اولماگىين (١٨) او جاھل جماعت ، اللەھىن ارادە سى مقابلىنىدە قادر دئىيل لر سە كەكلىك ائده لر . دىيانىن ظلم ائدىنلىرى بىر ، بىرىنىن دوستى و آرخاسىدىلار (بعضىلىرى حاكم و ارباب و بعضىلىرى حاكىم و اربابىن محرى فرمانلارىدىلار) و اللە تعالى پرهىزگارلارىن دوستى و آرخاسىدىر (١٩) بو قرآن عموم خلق اوچۇن بصيرت و اهل يقىن اوچۇن هدايت و رحمتىر (٢٠) آيا او كىلىرى كە بىس اىشلەرە ال قويدولار ، بىلە گمان ائلىرىلر كە بىر اونلارى ، او كىلىرى بىابىرى قوار وئرە رىك كە ايمان كېرىدىلر و صالح عمل انجام وئرىدىلر ؟ تا دىرىپلىكىدە و ئولىندىن سونرا اونلارىلە برابر اولاalar ؟ (ائىلە دئىل) اونلار چوخ بىس و جاھلانە قضاوت ائلىرىلر (٢١) بو يۈك تانرى گوپلىرى و يئرى حقلە ياراتدى . هر كىس ئوز عملىنىن اوزرىنىدە كە كىب ائدىپ . حرا كۈرە جىك و اونلارا هىچ نوع ظلم اولمىياجاق (٢٢)

قرار وئریبىدى و الله اونى عالما" خلاالتى سالدى و اوونون قولاقلارىنى
و اوره گىنە (شقاوت) مەھرى ووردى و گوءەزلىرىنە ظلمت پىردى سى
چىدى. الله اونى خلاالتى سالاندان سونرا، كىمسە اونى ھدایت
ائىدە جى؟ آيا بۇ حقيقىتە متذکر اولمۇرسۇز؟ (۲۳) كاپلار دئدىلر:
بو دنيانين حياتىندان سواي باشقا بىر حيات يوخدور (دوغۇلماق
و ئولمك طبىعى بىر شىئى دىير) بىز ئولوروک و دېرىلىرىك (بىر عده
ئولور و بىر عده آناندان اولور) بىزى فقط روزگار قوجالدىب. هلاك
ائىدىر. اونلارىن بۇ ادعايىه علملىرى يوخلارىدىر و تكىجە ئىن و
كماندان تبىيت ائلىرىلر (۲۴) ائىلە كە بىزىم آياتىمىز اونلاراتلاوت
اولونار، اونلارىن تكىجە حجتلىرى و دليللىرى بودور كە دئىرىلر:
بىزىم آتا، با بالارىمىزى (دېرىلىدىب) گتىريين، اگر سىز دوغىرى
دئىرىسىز. (۲۵) دئىگىنەن، الله تعالى دىير كە سىزە وارلىق باغيشلىرى،
سونرا سىزە وفات باغيشلار، سونرادان سىزىن ھامىزى قىامت گونى
كە اوندا هىچ شىك و شىبهه يوخدور، جمع ائدر، ولى خلقىن چوخى
بىلەرىلر و آگاه دئىيلر (۲۶) گوپلەر و يئر ھامىسى اللەپىن ملکىدېر
و او گونى كە ساعت قىامت قائم اولار، او گون اهل باطل و قىامتى
دانانلار ھامىسى ذليل و زيانكار اولارلار (۲۷) او گون گوءەردىن كە
ھر امت دېزلىرى اوستە چوءەكوب و ھرفرقە ئۆز نامە، اعمالىنا سارى
چاغرىلىرى (و اونلارا دئىرىلر) سىز بىگۈن ئۆز عمللىرىزىن جزايسىنا
يئتىشىسىز (۲۸) بۇ بىزىم كتابىمىز دىير، سىزىلە حقلە دانىشار.
حقيقىتىدە هەرنە كە سىز عمل ائدىسىز، ھامىسىن تمام و کمال باز
دېرىمىشىق (۲۹) و اما او كىسلرى كە ايمان گتىردىلىر و صالح عمل
انجام وئرىدىلر، پىورىدگار اونلارى ئۆز رحمتىنە داخل ائلر. آشكار
موققىت و بۇءىوگ سعادت ھمون بودور (۳۰) و اما او كىسلە كە كافر
اولدولار، عتاب اولونار: آيا بىزىم آياتىمىز سىزە تلاوت اولمادى
و سىز تكىرىلىك اشتىدىز؟ و سىز مجرم و گناھكار جماعتىدىز (۳۱)
ائىلە كە سىزە دئىيلدى كە اللەپىن و عدەسى (و وعىدى) حقدېر و
قىامت ساعتى حتمى دىير و اوندا هىچ شىك و شىبهه يوخدور، سىز
دئىدىز كە بىز بىلەرىلىك قىامت ساعتى نمە دىير، تكىجە احتمال
ۋئرىرىك و اونا يقىنېمىز يوخدور (۳۲)

اوندا پیس عمل لری بین سوچی او نلارا ایدین اولار و او عذابى که لوغازا قوبور دولار، او نلارى برک توتار (۳۳) و او نلارا دئییلر: بو گون سیزی او نوداروق (و ئوز رحمتیمیزدن محروم ائده ریک) نئجه که سیز (دنساده) بو گونون گوئروشون او نوت دوز، ایندى سیزین منزلیز، جهنم او تیدیر و سیزه ياردیم ائدن يو خدور (۳۴) بومجازات او نا گوئه دیر که سیز اللھین آیاتین مسخره يه توتور دوز و دنسیا حیاتی سیزی مغورو ائتدی، پس بو گون کافرلر جهنمدن ائشیگە چیخا بیلمزلر و او نلارین توبه سین و عذر دون قبول ائتمزلر (۳۵) حمد و شنا مخصوص اللھ او چون دوز که گویلرین و يئرین و بوتون اهل عالمنین پپور دگاری دیر (۳۶) گویلرده و يئرده بوئیوك لوك تانرى او چون دوز و او قدرتلی و حكمتی دیر (۳۷)

۴۶- احلاف سوره سی
۴۵- آید

۶۴۴ - کلمه

باغیشلىان رحم ائدن تانرى آدینا

حم (قرآنین رموزىندىن و اسرارىندىر) (۱) بو كتاب (قرآن) قدرتلی و حكمتلى تانرى طرفىندىن نازل اولوب (۲) بیز گویلری و يئری و او نلارین آراسىندا او لانلارى ياراتىماديق مگر حقلە و معین گونە كىمى . او كسلرى که كافر دىلر، هر قدر او نلارا نصيحت و تۈرىپ، قور خودا سان (حدىن) او ز دوئندىرلر (۳) (يا پېغمۇر) دىنگىن، او نلارى که تانرى دان سواى عبادت ائلىرسىز، منه نشان و ئىرین کە يئر او زوندە نمە يارادىسلا؟ يا گویلرین يارانىشىندا نمە شركتلىرى وارىميسىش؟ قاباقكى گوئى كتابىيىندىن يا ئوز علمىز آثارىيىندىن بو عقىدەز او چون دليل گتىرىن، اگر سیز دو غرى دئىيرسىز (۴) او كىدىن سواى آرتىق ضلالته دوشۇن كىمىدىر کە تانرى دان سواى غىر كسى چاغىرا؟ و او نا عبادت ائده کە او نون دعا سىن و ايستكلرىن قىامت گونونە كىمى اجابت ائده بىلەمە و ئوز تابع لرىن دعا سىن دن بىكلى غافل و خبرسىز اولا؟ (۵)

او زمانيكه بوتون محلوق محسور اولار، بىت پرسلىرىن معبودلارى اونلارا دشمن اولارلار و اونلارين عبادت ائتمكلرىن دانارلار (٦) و هر وقت بىزيم آيدىن آياتىمىز خلقە تلاوت اولوندى، او كسلرى كە حق و حقيقىت اونلارين هدايتى اوچون گلىپ و اونلارا كافر اولوبىلار، دئيرلر: بو (كتاب) آشكار جادودىر (٧) يادئيرلر: او (پيغمبر) اللها افترا و يالان نسبتى وئرم (الله مندن انتقام آلار) و سىز منيم نجاتىمە اللھين عذابىندن بىر زادا مالك و قادر دىئيلسىز، تانرى او سوءۈزىردىن كە منيم ضدىمە دئيرسىز، آگاھدىر و اونون شاهد اولماقى مىلە سىزىن آرامىزدا كفایت ائلر و اوچوخ باغىشلىان و رحم ائدىدىر (كە سىزە تئز عذاب گوءۈدرىمیر) (٨) دئىكىن، من اولىنجى پيغمبر دئىلم (رسالت امرىنىن تازە ليقى يوخدور) و من بىلەمیر كە مىلە، سىزىن ايشىز (آخردە) نەمە اولاچاق، من تىكىچە اوندان كە منه وحى اولونور، تىعىت ائلىرم و اوندان سواى كە خلقى آيدىن دليل و آشكار بىانىلە آگاھائىدم و (خلقى قبيح ايشلىرىن مكافاتىندىن) قورخودام، آيرى تكليف و وظيفه يوخدور (٩) (يا پيغمبر، قرآنى تكذىب ائدىنلرە) دئىكىن، آيا سىز متوجه سىز كە بو قرآن تانرىنىن طرفىندىن دىر، ولى سىز بونۇنلا بئلە اونا كافر اولورسوز، بىر صورتىدە كە بنى اسرائىلدىن شاهد و عالم، قرآنىن حقانىتىنە شهادت وئرير و اونا ايمان گتىرير، گئنە سىز تكىلىك ائلىرسىز (و ظالم اولورسوز) مىلما تانرى، ظالم جماعتى هدايت ائتمىز (١٠) كافرلر، اهل ايمانا دئدىلر؛ اگر اسلام دىنى ياخشى اولسايدى، ايماندا بىزدىن قاباغا دوشۇن اولمازدى. و چون كافرلر قرآنىن وسیله سىلە هدايت اولمورلار، بو جىھتە دئىھە جىڭلر؛ بوكتاب قدىم آداملارين كەنەنە و يالان سوءۈزىرىدىر (١١) و قرآندان قاباق موسى پيغمبرىن كتابى، توراتدىر كە خلقىن رهبرى واللھين طرفىندىن رحمت ايدى و قرآن قاباقكى كتابىلارى تصديق ائدىر و فصيح عرب دىلىجە نازل اولوب تا ظلم ائدىنلىرى (مکافاتدان) قورخوتىسون و ياخشى عمل صاحبلىرىن (اللھين رحمتىنە) بشارت وئرسىن (١٢) او كسلرى كە دئدىلر؛ بىزيم پروردگارىمىز تىكىچە تانرى دىر و سونرا بو عقىدە و ايماندا ثابت و محكم قالدىلار، اونلار اوچون ھىچ قورخى و غصە اولمياچاق (١٣) اونلار بېشت اهليدىلر و عمللىرىنە خاطر ھمىشە لىك بېشتىدە قالاجاقلار (١٤)

بىز انسانا ، آتا و آناسى حقيقىنده ياخشىلىق و احسان ائتمىگە چوخلى سفارش ائتدىك . آناسى رنج و زحمتىلە حمل بىكۈن چىكىپ و درد و رنجىلە وضع حمل ائلىر و ئوتوز آى تمام حاملە و سوت وئرمك ايامىن تحمل ائلىر تا كۆرپە سى بوءىوسون . ائىلە كە قىرخ ياشا يئتىشىدى ، ياراشىقى واردىيە كە دئسىن : پىروردىگارا ، دىنه توقيق عنايت بويور تا او نعمتلىرىن شىكرونى كە منه و منيم آتا و آناما وئرىسىن ، يئرىنە يئتىريم و ياخشى اعمال انجام وئرىم كە سەن اوندان راضى اولاسان و منيم اولادىمى و نسلىمې صالح انسانلاردان قرار وئرگىين . من سنون درگاهىيە اوز گىيردىم و سنون امرييە تسلىم مەحض (۱۵) اوئلار او كىلدەيلر كە بىز اوئلارىن ياخشى عمللىرىن قىبول ائدىپ و پىس عمللىرىندىن صرفنظر ائلە رىك و اوئلارى بهشتە داخل ائدە رىك . بو همون دوغرى وعدە دىير كە اوئلارا وئرىبىدى (۱۶) و او كى كە (ناخىف اوغلان كە) آتا و آناسينا دئدى : واى اولسون سىزە ، آيا منى اوندان قورخودورسوز كە ئولىندىن سۇنرا منى دىرىيلدىپ و قىردىن چىخاردا جاقلاڭار؟ بىر صورتىدە كە مندىن قاباق چوخلارى ئولوب گئدىپلىر (و اوئلارдан كىلە نى يوخدور ، كىمى گوءىردۇز ، جەنمدىن دىرىيلىپ گلدى؟) آتا و آنا اللھىن درگاهىينا پناه آپارىرلار (و دئدىپلىر) واى اولسون سەنە اوغۇل ، اللھا ايمان گىيرگىين كە اللھىن وعدە سى دوغرى و حقدىر . او جوابدا دئدى : بو سۆزلىرى بوشلايىن (۱۷) بونلار (بو تىپ اشخاص) او كىلدەيلر كە بونلاردان قاباق جن و انس امتلىرىن آراسىندا كە ئولوب گئدىپلىر ، اللھىن عذاب حكمونە مستحق اولدولار ، مسلما " بونلاردا (اوئلار كىمى) عالىمین زيانكارلارىدىيلار (۱۸) و هر شخص اوچون عملى اوزرىندە درجه و مقام واردىيە كە ئوز عمللىرىنىن (خىر و شر) جزالارينا يئتىشىلر و اوئلارا هىچ ظلم و اجحاف اولماز (۱۹) او گونى كە كافىلر جەنمىين اوتونا گوءىسترىلىر (جەنمىين مامورلارى اوئلارا دئىلرلە) سىز دنيادە خوشلوق لارىزى گناه و عصيائىلە باشا يئتىرىدىز و دنيانىن لذا تىيندىن دۇيۇنجا بارىندىز پىس بىگۈن ذلت و رسالىق عذابىلە مجازات اولۇنورسوز ، چونكە يئر اوزوندە ناحق تكىرىلىك و فسق و فساد يولى گئدىرىدىز (۲۰)

(یا پیغمبر) عاد قومنون فارداشی، هود پیغمبردن باد ائنگین اوnda که احقاد (قوملوق) ئولکە سینده ئوز قومنا اخطار ائتدی. البتە هود پیغمبردن قاباق و اوندان سونرا پیغمبرلر، خلقى آگاه ائتمک اوچون گلمىشدىلر. هود دئدی: اى جماعت، تانرى دان سوا كىمسە يە قوللوق ائتميون، من سىزىن اوچون بۇ يوك گونون عذابىندن قورخoram (۲۱) هود قومى دئدىلر: آيا سن گلىپسنى كە بىزى ئوز معبودلارىمىزدىن ساخلىاسان؟ سن هر عذاب و تهدید و عده سى بىزە وئريرىسن، كىتىركىن اكىر دوغرى دئىرسن (۲۲) هود دئدی (من بىلمىرم كە عذاب وقتى هاچاغ و نە جور اولاچاق) اوونون علمى و بىلمىگى تكجه تانرىنىن يانىندا دىر و من فقط اوسى سىزە ابلاغ ائلىرم كە اوئا مامورام و گوئىدرىلەيشم، ولى من سىزى چوخ بىلەز و جاھل (و عقلى گوئەدە) جماعت گوئرورم (۲۳) ائيلە كە او عذابى بولود شكلىيىدە (ويئل صورتىندا) گوئردولر كە اوئلارىن ئولكە لرىنە ياخىلاشىر (خوشحال اولوب) دئدىلر: بوبولود بىزە ياغىش كىتىرىر (هود دئدی: خىر، ائيلە دئىل) بلکە بو ھمون يئل دىر كە اوئا تلمىزدىز. اوnda سىزىن اوچون درد آرتىران عذاب واردىر (۲۴) پروردگارىن امرىلە هىززادى محو ائدىب، آلت اوست ائدر. پس صبح ائلە دىلر او حالدا كە وېران اولموش ائولرىنندن سواى اوئلاردان آثار قالمادى. بلى بىز مجرم و گناھكار جماعىتى بونوع محازات ائلە رىك (۲۵) حقيقتاً او امكاناتى كە بىز اوئلارا وئرمىشدىك، سىزە وئرمە مىشىك. اوئلار اوچون قولاق، گۆز، اورەك قرار وئردىك (ولى اوئلار حق كلامىن، ائشىتمە دىلر، گوئرمە دىلر و ايناتعادىلار) و اوئلارين قولاقلارى و گوئزلىرى و اورە كلىرى اوئلارى عذابدان نجات وئرمدى، چون اللھىن آياتىن انكار ائتدىلر و اوزادى كە مسخرە ائلىرىدىلر، اوئلارى يىرك گرفتار ائتدى (۲۶) البتە بىز چوخلى شەھلرىن اھالىسىن كە سىزىن منطقەزىن اطرافىندايدىلار (كفرلىرنە سبب) هلاك ائتدىك و قبلًا ئوز آياتىمىزى اوئلارا بيان ائلە دىك تا مگر تانرى طرفينە قىيىدە لر (۲۷) پس نە اوچون او معبودلار كە تانرى دان سواى اوئلارا قوللوق ائلىرىدىلر و اوئلارايلىه ياخىنلىق آختارىرىدىلار، اوئلارا ياردىم ائتمە دىلر؟ بلکە نظر لرىنندن ايتىپ گئتدىلر و اوئلارين ھامىسى بۇ يوك يالان و افترا ايدى كە ئوزلرىنندن قايمىرىشىدىلار (۲۸)

و زمانی که نئجه نفر جنی لردن (جوول اهلیندن) سنه ساری متوجه ائندیک تا قرآنین آیاتینا قولاق وئرسینلر. ائیله که حاضر اولدولار، بیر، بیریله دئدیلر؛ قولاق وئرين (تا اللهين آیاتین ائشیده سبز) وقتیکه قرآنین تلاوتی سونا ياردى، هامىسى اوغا ایغان گتىردىلر و آگاه و اخطار ائتمك اوچون ئوز قوملارى طرفينه قئىيىتدىلر (۲۹) دئدیلر؛ اى بىزيم ائلىمىز، دو غروسى بىز بير كتابىن آیاتىن ائشىتىدېك کە موسى پېغمىرىدەن (توراتدان) سونرا نازل اولوب، ئوزوندن قاباڭى كتابلارى (توراتى و انجيلى) تصديق ائندىر و خلقى حق يولونا و دوغرى يولا ھدایت و رهبرلىك ائلىر (۳۰) اى بىزيم ائلىمىز (سېزدە بىزيم كىمى) اللهين طرفينه دعوت ائدن پېغمىرى قبول ائدىن واونا ايمان گتىرينى تا الله تعالى سېزىن گناھلارىزى باغىشلاسىن و درد آرتىران عذابدان سېزە امان وئرسىن (۳۱) و هر كس کە الله طرفينه چاغىرانى قبول ائتمىھ (كافردىر) و امکانى يوخدور يېر اوزوندە اللهين دعوتىنى تضعيف ائتسىن و اونون اوچون تانرى دان سواى دوست و آرخا يوخدور و بونلار آشكار ضلالته دىلر (۳۲) مكىر گۈرمىرلر کە الله گوپىرى و يئرى (نه قدرتايىلە) خلق ائتدى؟ و اونلارين يارانىشىندا يورقۇن و عاجز اولمادى. مسلما "الله تعالى ئولولرى دىرىتىمكە فادردىر، بلى اللهين هر شىئه قدرتى واردىر (۳۳) و اوگونى کە كافىرلر جهنمىن اوتونا گۈستريلر (اونلارا دئىرلر) آيا اونى کە گۈرۈسۈز، حق دئىل؟ اونلار دئىرلر؛ بلى پروردگارىمىزە آند اولسون کە هامىسى حق و حقيقىدىر (افسوس کە بىز ایغان گتىرمىدىك، اونلارا عتاب اولونار) پس او جهته کە كافر اولدوز، اللهين عذابىنى دادىن (۳۴) پس صبر ائتگىن يە پېغمىرى، نئجه کە اولوالعزم پېغمىرلر صبر ائندىلر و اونلارين عذابىنە تلسە گىينن. وقتىکە اونلار عذاب و عده سى وئريلەن گونى گۈردىلر، ائیله گمان ائلىرلر کە دىيادە گوندىن بىر ساعىدىن آرتىق قالمايبلار. قرآن اللهين آیاتىن ابلاغ ائتمكدىر. پس آيا (قيامت گونى) فاسق جماعىتنى سواى ئوزگە لر ھلاك اولاچاق؟ (۳۵)

اوکسلرى كە كافر اولدولار و خلقى اللھين يولوندان مانع اولدولار، اوئلارين (ياخشى) اعمالى باطل اولار (۱) و اوکسلرى كە ايمان گتيردىلر و ياخشى ايشرلر گۈردولر و قرآنە كە محمد (ص) نازل اولوب، ايمان گتيردىلر كە البتە (قرآن و پیامبر اسلام) كە بىر حق و پروردگارين طرفينىدىر، تانرى اوئلارين گناھلاريندان صرفنطر ائتدى و (دنيا و آخرت) ايشرلرين اصلاح بويوردى (۲) بو اونا خاطردىر كە كافرلر باطلدىن تبعيت ائتدىلر و مومنلر حق و حقيقىدىن كە پروردگارين طرفينىدىر، تبعيت ائتدىلر، هابئله اللہ تعالى خلقين وصف حالىن مىل وورور (۳) ائيلە كە سىز مومنلر (ساواش مىدانىندا) كافرلىلە اوز بە اوز اولدوز، اوئلارين بؤءيۇنلاريندان وباشلاريندان ضربتى وورون تا آياقدان دوشۇنلر و ساواش اسېرلىرىن محكم باغلائىن تا سونرا اوئلارى آزاد ائدىپ ياخشى عوض و فديه آلاسىز (ساواشى) او زمانە كىيمى كە كافرلر سلاحلارين پئرە قويالار (و تسلیم اولاalar) ادامە وئرين. بو فرمان اللھين فرمانىدىر و اگر اللہ ايستە سئىدى، ئۆزى اوئلارдан انتقام آلاردى ولكن سىز انسانلارى بىر، بىريزىن وسیلە سیلە امتحان ائلر و اوکسلرى كە اللھين يولوندا قتلە يېتىشىرلر، تانرى اوئلارين عمللىرىن ھىچوقۇت ضایع ائتمىز (۴) تانرى اوئلارى ھدایت ائدىپ و ايشرلىرىن اصلاح ائدر (۵) و اوئلارى او بېشته كە اوئلارا تانيدىپ، داخل ائدر (۶) اى اوکسلرى كە ايمان گتيرىسىز، اگو سىز اللھين دىنىن ياردىم ائدە سىز، اللہ سىزە ياردىم ائدر و سىزىن قىدىمىزى ثابت ائدر (۷) و اوکسلرى كە كافر اولدولار، اوزولمك و ھلاكت اوئلار اوچوندور و اوئلارين (ياخشى) اعمالى باطل اولوب و آرادان گئدر (۸) بو ھلاكت اونا خاطردىر كە اوئلار بوقرآنداڭ كە اللە گۈندىرىپ كراھتلرى واردىر و اللە اوئلارين عمللىرىن محو و باطل ائلر (۹) آيا اوئلار يئرا وزوندە گزىپ دولانميرلار تا اوکسلرىن آخر و عاقبىتىن كە بونلارداڭ قاباق وارىدىلار، گۈرە لى؟ كە اللە تعالى اوئلارى، (كفرلىرىنە سبب) نىچە آلت، اوست ائتدى؟ و بو جماعتىن كافرلىرىن دە او مجازاتىن مىلى وارد اولار (۱۰) بونى بىلىن كە تانرى مومنلىرىن دوستى و آرخاسىدەر و كافرلىرىن دوستى و آرخاسى يوخدور (۱۱)

البته تانرى او كىلىرى كە آيچان كېرىدىلر و صالح عمل تو ردوتىز او بېشىتلە دا خل ائدر كە ايچلىرىنده چايلار و سولار آخىر و او كىلىرى كە كفرى انتخاب ائتدىلر (دنيا حياتىندان) بىرە آپارالار و يئيرلەر نىجە كە حيوانلار يئيرلەر و اونلارين يئرلىرى جەنم او تىدىز (۱۲) نە قدر شەھرلىرى و اهالىسىن كە سنون وطنىن مكە شەھرىندىن كە كافىلر سنى اوردان چىخارتدىلار، بۇ يۈك و محكم ايدى و اهالىسى چوخ قدر تلىيدىلر، هلاك ائتدىك و اونلارا هىچ كەمك ائدن اولمادى (۱۳) آيا او كىسيكە پروردگارىنىن آيدىن حجتى اليىندا وار، او شخص كىمى دىير كە عمل لرىنىن قباحتى نظرىندە گوپچىك جلوه وئرىپ و ئوز هوای نفسىنە تابع اولوبدور؟ (۱۴) او بېشىتىن وصفى و تعريفى كە پەھىزگارلارا وعده اولونوب، بىلە دىير كە (بېشت بۇ يۈك و صفالى باغ و باغاندىز و) اوردا دورى چايلار و سولار آخىر و چايلار واردىيەر كە خالص سوتدىن دىير كە اونتون طعمى و مزه سى هىچ عوض اولماز و چايلار واردىيەر كە (شىرىن) شربىتن دىير كە آيچنلەر اوچون چوخ لذتلى دىير و چايلار واردىيەر كە صافالمىش بالدان دىير، بېشت اهلى هر نوع مىوه و يئميسىش اىستىيە لر، اونلار اوچون آمادە دىير (و بۇنلارين ھامىسىندان آرتىق) پروردگارىن با غىشلاماڭى و لطفى بېشت اهلىنى شامل دىير، آيا بۇ اهل بېشت او كىلىرى كىمى دىير كە جەنۇن اوتى آيچىندە دىيلر و اونلارا داغ سو وئرىرلەر؟ كە باغىر - ساقلارين دوغورۇ؟ (۱۵) خلقدىن بعضىلىرى (منافقلىرى، ظاھرا) سنون سۆزلىرىوھ قولاق وئرىرلەر ائيلە كە سنون حضورندان خارج اولدولار (مسخرە ايلە) علم اهلىنى دئىيرلەر: كئنە او نمە دئىيردى؟ (بىز كە بىر زاد باشا دوشىمە دىيك) ھمونلاردىلار كە تانرى او نلارين اورە كلىرىنى (شقاوت) مەھرى ووروب و هوای نفسىن تبعىت ائلىرلەر (۱۶) و او كىلىرى كە هدايت تاپدىلار، تانرى او نلارين هدايتىنى آرتىرىدى و او نلارين تقاوا اجرلىرىنى او نلارا وئرىدى (۱۷) كافىلرىن قىامت ساعتىندىن سواي آيرى انتظارلارى يۇخدۇر كە غىفلتا "اونلارا گلىپ يئىشەجىك. البته قىامتىن نشانە لرى (قا باقجا) ذكر اولوبدور. ائيلە كە قىامت يئىشىدى، تذكرين، و نصيحىتىن او نلارا نە فايىداسى اولا جاق؟ (۱۸) بىلگىن كە تانرى دان سواي هىچ معبود يۇخدۇر و ئوز (امتىوين) گناھىينا و مومن كىشىلەر و مومنە عورتلىرى اوچون با غىشلائماق طلب ائتكىيەن، البته الله سىزىن گل كىئت ائدن يئرىزى و قايدا جاق يئرىزى بىلىر (۱۹)

اھل ایمان دئیبلر کە: نە اوچون (جەداد بارە سىنده) سورە نازل اولمۇر؟ ائىلە كە قطعى سورە كە اوңدا صىريحا "ساواش حكمى صادر اولوب، نازل اولاً اوңدا گۈزە جىكس اونلارىن كە قلىي مرىپىرىدىر، سەنە ائىلە باخىرلار كە دئىيە سەن ئولوم اونلارا كۆلکە سالىب. پس اونلار اوچون ياخشىدىر (كە فعلا" صىر ائدە لر) (۲۰) اطاعت امرايىدەلر ياخشى سۈزلىرىنىڭ كىتىرەلر. ائىلە كە جەداد حكمى صادر اولدى، اگر اللەها دوغرى دئىيە لر، اونلار اوچون ياخشىدىر (۲۱) پس سېز منافقىرە بو احتمال واردىر كە اللەين فرمانىيىدان (و قرآنىن احکامىيىدىن) بۇ يۈن قاچىردا سىز و اگر خلقە متولى اولايسىز (ولايىت و قدرت تاپاسىز) يېڭى اوزوندە فتنە و فساد ائدىب و صەرە رحمى بىكلى قطع ائدە سىز (۲۲) ھەمۈن منافقىردىلر كە اللە اونلارى لەنت ائدىب (و ئۆز رحمتىيىدىن اوزاۋ سالىب) و قولاقلارىن و گۈزلىرىن كار و كور ائدىيىدى (۲۳) آيا منافقىر قرآنىن آيە لرىنىدە درىن فىكەر ائتمېرلر و دوشۇنۇرلر؟ يَا (جهل و نقادىدان) اونلا رىن اوره كىلىق قېيل لاتىب (آچىلمىر)؟ (۲۴) اوکسلرى كە اونلارا ھدایت يولى آيدىن اولاندان سونرا، اسلام دىيىنە دال چو، وورۇب، مرتد اولدولار، شىطان كفر و عصىاسى اونلارىن نظرىنىدە كۆزلى جلوه وئىرېب و اوزون آرزو لارىلە اونلارى آل ائتىدى (۲۵) بۇ مرتد اولماق، اونا خاطىرىدىر كە منافقىر، قرآنە مخالف اولانلارا (يەھودىلەر) دئىيلر: بىر سېزىلە بعضى اېشىردىه موافق وارىق و اللە اونلارىن اوره كە سرلىرىنىڭ كاملا" آكاھدىر (۲۶) نئچە اولار اونلارىن حالى اوңدا كە ملکىر اونلارىن جانلارىن آلارلار اوحالدا كە اونلارىن اوزلىرىنى داللارىنى وورۇرلار (تاجانلارى چىخىسىن) (۲۷) بۇ اونا خاطىرىدىر كە منافقىر او نوع اېشلىرىن دالىجا گئتىدىلر كە اللەئى آجيقا كىتىردى و اللەين رضايتىيىدىن كراھىتلرى وارايدى. اللە تىعالي دە اونلارىن (خېر) عمللىرىن باطل و محوائىتىدى (۲۸) آيا اوکسلرى كە اوره كلىرىنىدە نفاق مرضى واردىر، ائىلە گمان ائىلىپلىرى كە اللە اونلارىن باطن و گىزلىن عداوتلىرىنى (مۇمنلىرە) آشكار ائتىمىيە جى؟ (۲۹)

و اڭر بىز ئىسە سىدىك ؛ اوئلارىن باطنى عداوتنىرىن سە آشكار ائلردىك تا اوئلارى ظاھرى سىمالارىندان و دانىشىقلارىنىن لحنىندىن تانىاسان و الله تعالى سىز بىنده لرىن بوتون ايشلىرى بىلىر و اوئلاردان آكامىدەير (٣٥) البتىه بىز سىزى امتحان ائدەرىك تا سىزدىن جهاد ائدن كىلىرى و صبر و استقامت ائدىلرى معلوم و مشخص ائدك و داها سىزى باشقا معلوماتلارىله (مېل وارلىلىق ، يوخسوللۇق ، آجليق ، انصاف ، مروت ، تاموس پورتلىك ، احسان و سايىر ايشلىرىله) امتحان ائدەرىك (٣٦) او كىلىرى كە كافر اولدولار و خلقى اللهين يولوندان ساخلا دىلار و پىغمېرىلە مخالفت ائتدىلر ، اوئدان سونرا كە اوئلار ا هدايت يولى آشكار و آيدىن اولىدى (بىلىسىنلر كە) اللها بىر شىئى ضرر وورا بىلمىزلىر و الله اوئلارىن (ياخشى) عمللىرىن باطل ائدر (٣٧) اي او كىلىرى كە ايمان كىتىرىپسىز ، اللها و پىغمېرىلە اطاعت ائدىن و (اطاعت ائتمە مکايلە) ئۆز ياخشى عمللىرى باطل ائتدىيون (٣٨) او كىلىرى كە كافر اولدولار و خلقى اللهين يولوندان ساخلا دىلار ، سونرا كفر حالدا ئولدولر ، الله اوئلارى هيچوقۇت باغىشلا ما ز (٣٩) (سىز مومنلىرى دىن دىشىنلىرى اوزرىندە) هيچوقۇت ئۆزۈزدىن ضعف و سىتلوك ناشان و ئىرمىيون و كافىلرى مسالىمە و مصالحە يە چاغىرمائىن كە سىز اوئلاردان اوستۇن و اوچاراق سىز و الله سىزىلە دىر و سىزىن اعمالىزىن و زەختلىرىزىن اسگىك ائتمىز (٤٠) بوندان غىر دئىل كە دىنيانىن دىرىلىگى هوئى و هوس و اوپىوندان آرتىق بىر زاد دئىل و اڭر اللها ايمان كىتىرە سىز و پەھىزگار اولا سىز ، الله سىزىن اجريزى (تمام و كمال) و ئىر و سىزىن اموالىزىن بىر زاد اىستەمير (٤١) و اڭر الله تعالى اصرار و تاكىدا يە سىزىن اموالىزىن بىر زاد اىستىيە ، سىز بخل ائدىب و وئرمىزسىز . اوئدا الله سىزىن باطن عداوتنىرى آشكارا سالار (٤٢) ھابلى سىز ھمون جماعت سىز كە الله يولوندا اتفاق ائتمە كە (ۋەزكەت و ئىرمگە) دعوت اولور سوز ، ولى سىزدىن بعضىلىرى بخل ائدىب و چىكتىرلىر . هركس بخل ائدە ، حقيقىتىدە ئۆز ضرر و زيانينا بخل ائدىب يوخسا اللهين احتىاجى يوخدور و سىز فقير و سەحتاجسىز و اڭر سىز اوز دۇندىرە سىز ، الله تعالى آپرى جماعتى سىزىن يئریزە كىتىر كە سىزىن كىيمى بخىل و خسىس اولمىيالار (٤٣)

باغيشليان رحم ائدن تانرى آدىنا

(يا پيغمبر) حقيقىدە بىز آشكار فتحى سنون اوچون فراهم ائتدىك (١) تا الله تعالى سنون (تابع لريوين) كئچميش و گلە جك گناھلاريوي باغيشلاسىن و ئوز نعمتىن سنون اوچون حد كمالە يئتىرسىن و سنى (تابع لريوى) دوز يولا هدايت ائتسىن (٢) و سنه كمكلىك ائتسىن ، غالب اولماق كمكلىگى (٣) الله دىر كە مومنلىرىن اورە كلىرىنە تىكىن وئرىپ و وقار برقرار ائتدى تا ايمانلارينا ، ايمان آرتىرسىن و الله اوچوندور گوپلىرىن و يئرىن قشۇنلارى و الله تعالى بىلەن و حكمتلى دىر (٤) تا مومن كىشىلىرى و مومنە عورتلىرى ھمىشە لىك بەشتىرە كە اىچلىرىنده چايلار و سولار آخىر ، داخل ائدىپ و اونلارين تقصىرلىرىندىن صرف نظر ائله سىن . حقيقىدە يو نجات تاپماق ، اللەھىن درگاهىندا بوءىوك سعادت و موفقيت دىر (٥) و دادها عذاب ائتسىن منافق كىشىلىرى و عورتلىرى و مشرك كىشىلىرى و عورتلىرى و بدگمانلارى كە اللەھىن (وعدە لرى) بارە سىنده پىس گمان ائتدىلىر . پىس (و مصىبتلى) گونلار اونلار اوچوندور و الله اونلارا غضب ائدىپ و لعنت ائتدى و جەھنمى كە چوخ پىس يئردىر ، اونلارين (مجازاتينا) آمادە ائدىپدى (٦) گوپلىرىن و يئرىن قشۇنلارى الله اوچوندور و الله تعالى چوخ قدرتلى و حكمتلىدىر (٧) (يا پيغمبر) بىز سنى گوئندىرىك كە خلقىن اعمالينا شاهد اولاسان و اونلارا (اللەھىن رحمتىنە) بشارت وئرە سەن و (اونون عذابىنىدەن) قور خوداسان (٨) تا اللەھا و اونون پيغمېرىنە ايمان گتىرىپ و دىن امرىنىدە اونا كمكلىك ائدە سىز و اونى عزيز توتوب و بوءىوك سايسىز و سحر و آخشام تسبیح و عبادت ائدە سىز (٩)

(يا پيغمبر) او كسلري كه سنه (حدبىيە دە) بىعىت ائتدىلر، حقيقىدە الله ايلە بىعىت ائتدىلر (چونكە سن اللھين پيغمبرىس، سنون الين) اللھين الى دير، اونلارين اللرى نين اوستوندە. يىس هركس ئۆز عهدين سىندىرا، حقيقتا "ئۆز ضروريئە اقدام ائدىپ و هركس ئۆز عهدينى كە الله ايلە محكم ائدىپ و فائىدە، الله اونا بۇ يۈگ اجر عطا ائدە جى (10) (جەداددان) تخلف ائدىن چۈل عربلىرى دئىيە جىڭلر: بىزى، اموالىيمىز و اهل و عيالىيمىزى حفظ ائتمك ئۆزۈنە مشغول ائتدى (و جىهادا گلە بىلەمە دىك) ايندى سن، الله تعالى دان بىزىم گناھىيمىزە باغيشلانماق اىستەگىين . بۇ منافق جماعت دىلده بىر سۆزلىرى دئىيرلر كە اورە كلىرىتىدە يوخدور. اونلارا دئىگىين، اىگر الله تعالى سىزە ضرر يا منفعت اىستىيە، كىيىن قدرتى وار اونا مانع اولسۇن؟ البتە الله سىزىن بوتۇن اعمالىيزدن كاملا"

آگاهدىر (11) ولى سىز گمان ائتمىز كە پيغمبر و مومنلىر داها ئۆز خانوادەلىرىنى (وائولرىنى) قىتىت مىلر و بۇ باطل گمان سىزىن اورە گىزدە جلوه تاپىپ و چوخ بد گمان اولدوز و سىز بىر جماعت سىز كە مستحق ھلاكت سىز (12) هر كس اللھا و اونون پيغمبرىنى ايمان گتىرمىيە (كافر دىرو) بىز كافىلر اوچون يانار اود آمادە ائتمىشىك (13) گوبلرىن و بئرىن ملکى و حکومتى الله اوچوندور. باغيشلار او كسى كە اىستر و عذاب ائلر او كسى كە اىستر و الله تعالى باغيشلىان و رحم ائندىر (14) وقتىكە سىز (خېرىن) ساواش غنىمتلىرى اوچون حركت ائلىرسىز (جەداددان) تخلف ائدىنلىر دئىيە جىڭلر: اجازە و ئەرىن بىزىدە سىزە تابع اولاق . اونلار اىستىرلر كە اللھين كلامىن (كە امر ائدىپ خىبر غنائىمى فقط حدبىيە مومنلىرى اوچوندور) تغىير وئرسىنلىر. اونلارا دئىگىين، الله تعالى سىزە راجع قبلا" امر بويوروب كە بىزىلە گلمىيە سىز . اونلار دئىيە جىڭلر: بىلە دئىل، بلکە سىز بىزە حسادت ائلىرسىز (اونلار يالان دئىرلر) اونلاردان بىر آز عددە دن سواى ھامىسى جاھل و آنلاما زىدلار (15)

اطاعت وارىزدى) گله جىدە بىر شىتلى ساواشان قومون دعواسىنا احضار اولارسىز. اونلارايىلە دعوا ائدەن تا تسلیم اولاalar. اگر اطاعت امرائىدە سىز، اللە سىزە ياخشى اجر وئر و اگر اوز دوئندىرى سىز، نىئە كە بوندان قاباق دوئندىرىز، اوندا اللە سىزى درد آرتىران عذا با گرفتارايلر (۱۶) كور (چولاق) شىل و مريض اشخاص اوچۇن گناھى يوخدۇر كە جهاددا شركت ائتمىيە لر. هركىساللهاو اونون پىغمېرىنىڭ اطاعت ائدە، اللە اونى بېمىت باغلارينا كە اونلارين اىچىنده چايلار و سولار آخىر، داخل ائدر و هوكىس اوز دوئندىرى، اللە اونى درد آرتىران عذا با گرفتار ائدر (۱۷) اللە او مومىلردىن كە (حدىبىيە دە) آغاچ آلتىندا سىلە بىعىت ائتدىلر. حقيقىنا "راضى و خىنود اولدى و اونلارين خلوص فلبىرىنдин آگاهى كە اونلارا اورەگ تىكىنى و خاطر جمعلىك گوئندىرى و اونلارا ياخىن فتحى و عده وئرىدى (۱۸) و چوخلۇ ساواش غنىمتلىرىن آلماغا موقق ائتدى و اللە چوخ قدرتلى و حكمتلىدىر (۱۹) اللە تعالى سىزە (اسلام قشۇنۇنَا) چوخلۇ ساواش غنىمتلىرىن آلماغا و عده وئرىر و خىبىر ساواش غنىمتلىرىن عحلە ايلە سىزە سىزە نصىب ائتدى و شورو جماعتىن اللرىن سىزدىن ساخلادى تا (بوفتح و غنائىم) مومىلر اوچۇن (اللەھىن و عده سىنىن صدقىيە) آيت و نشانە اولسۇن اللە سىزى صراط مستقىمه (دوز يولى) ھدايت ائلىر (۲۰) اللە تعالى ياشقا غنىمتلىرى سىزە و عده وئرىر كە (فعلا) سىز اونلارا قادر دېلىل سىر و اللەھىن اونلارا احاطە سى وار و اللەھىن ھر شىئە قدرتى واردىرى (۲۱) و اگر سىزلىك ساواش سايدىلار. البىندىل چۈء ووروب قاچاردىلار سونرا ئۆزلىرى اوچۇن دوست و آرخا تاپا بىلەزدىلر (۲۲) اللەھىن قانونى كئچمىشلىرىن آراسىندا بوايدى (كە حق باطلە پىروز اولسۇن و اللە ئۆز دوستلىرىنە و مومىلرە كەڭلىك ائتسىن) اللەھىن قانونوندا هىچ تغىير و تبدىل تاپا بىلەزىن (۲۳)

او اللهى كه مكه اهلى نين اللرينى سىزدن ساخلادى و سىزىن
اللريزى مكەننەن ايچىنده اونلاردان ساخىذى ، اوندان سۇنرا كه
سىزى اونلارا غالب ائتدى و الله تعالى سىزىن اعمالىزى گۈرهن و
بىلتىپ (٢٤) ھۇنلاردىلار كە اللها كافر اولموشدولار و مسجد
الحرامىن يۈلونى سىزە باغلادىلار و سىزىن قربانلىقلارىزى ،
قربانگاها يئتىشمكەن مانع اولدولار و اگر مومن كىشىلەر و مومنە
عورتلەر كە سىز اونلارى تانىمىرسىز ، مكە اهلى نىن آراسىندا اولما-
سايدىلار (كە واردىلار و سىز حملە ئەلە سئىدىز) امکانى وارايدى
كە اونلارى آرادان آپاراسىز و بىلەز حالدا بۇ يۈك گناھا مرتىك
اولادىز (لكن الله تعالى بواجازە نى سىزە وئرمى) تاهر كسى
ايستىپ ئۆز رحمتىنە داخل ائدە و اگر سىز (مومنلەر و كافرلەر) بىر ،
بىرىزدىن آيرى اولسايدىز ، مسلما كافرلىرى درد آرتىران عذا با گرفتار
ائىردىك (٢٥) چۈن كافرلىرى جاھلىت تعصى كە اووه كلىرىندە وارايدى ،
آشكار ائتدىلەر (و قوبىمادىلار حىبىيە صلح نامە سىنەدە بسم الله و
محمد رسول الله جملە سى يازىلىسىن) بونا گۈره الله تعالى
پېغمىرىنە و مومنلەر تىكىنلىك و خاطر جمع لىك گۈندردى و
اونلارى تقاوى كلمە سىنە كە اونلارا ياراشىقى وارايدى و تقاوا اھلىدىلەر
ملزم ائتدى و الله تعالى هىزادى بىلەن و آكاھدىپ (٢٦) البتە الله
تعالى پېغمىرىن يوخوسون حىلە دوغرى ائتدى . ان شاء الله كمال
امن و امانله مسجدالحرامە داخل اولۇن . باشىزىن توءكلىرىن وورۇن
و احرامىن تقصیر اعمالىن قورخماز حالدا يئرىيە يئتىرىن . او زادى
كە سىز (حىبىيە صلحون نتىجە سىنەن) بىلەپىرىدىز . الله اوندان
آكاه ايدى و مكەننەن فتحىيەن قاباق ، ياخىن (خېر) فتحى سىزە
مقرر ائتدى (٢٧) او اللهى كە ئۆز رسولون قرآن و حق دىيىلە
گۈندردى تا اونى بوتۇن دىيىلەر اوجاراق اولماغان ئۆز ئۆز ئۆز
ائتىسىن و بواجىقىتە تكجه اللهىن شهادتى كفایت ائدر (٢٨)

محمد (ص) اللهين پيغمبرى دىير و اونلا ايمان كتىرىنلر كافىلره چوخ شدتلى (عمل ائدن) و ئوز آرالاريندا چوخ مەرباندىلار. اونلارى رکوع و سجود حالىندا گۈرسىن كە اللهين فضل و رحمتىن و اونون رضايتىن (عمل و دعا ايله) اىستىرلر. مومنلىك نشانە سى اونلارىن اوزلرىنده، سجده اتىرىنده واردىير. اونلارىن وصف حالى تورات كتابىندا و انجىلده ذكر اولۇنوب مەتلى. دانە مەتلى كىيمىدىر، ائيلە كە سوراقدان باش چىخارتدى چوخ نازك و ضعيف. دىير، سونرا قدرت تايىپ قالىن و ئوز ساقە سى اوستوندە محكم دايىنار و اكىنچى لرى تعجبە كتىرر (هاپئىلە پىغمېرىن اصحابى قدرتە يئىشىرلر) و كافىلرى ئوز قدرتلىرىلە آجىقاكتىرلر. اللە تعالى وعدە وئرىب: هەركس ايمان كتىريه و صالح عمل ائده، اللە اونون گناھلارىنى باغيشلايد و بۇ يۈك اجر اونا عطا ائده (۲۹)

۱۸ - آيد

۴۹ - حجرات سورە سى

۳۴۳ - كلمە

۱۸ - بعثت ئىلى

باغيشلىيان رحم ائدن تانرى آديما

اي او كسلرى كە ايمان كتىرىسىز، هيچوقت (و هيچ ايشىدە) اللە تعالى دان و اونون پىغمېرىنندن قاباغا دوشمىيون و اللە تعالى دان قورخون كە اللە ائشىدىن و بىلندىر (۱) اي او كسلرى كە ايمان كتىرىپسىز، ئوز سُسوزى، پىغمېرىن سَسىتىدىن اوجا ائتمىون و بىر، بىزىرى سَسلە مك كىمى. اونى سَسلە ميون كە اوندا سىزىن ياخشى اعمالىز باطل اولوب، آرادان گىڭىر او حالدا كە سىز بىلمىرسىز (۲) او كسلرى كە اللهين پىغمبرى حضوروندا، ياواش سَسىلە دانىشىرلار (آهستە و احترامىلە صحبت ائلىرلر) ھمونلاردىلار كە اللە اونلارىن اورە گلرىن تقولا اوجۇن سىناب. گناھلارдан باغيشلانماق و بۇ يۈك اجر اونلار اوچوندور (۳) او كسلرى كە سى حجرە لرىن (اطاقلارىن) دالىيندان (مقام رسالتى رعایت ائتمىوب و اوجا سَسىلە) چاغىرىرلار، اونلارىن چوخى عقل ايلە رفتار ائتمىرلر (۴)

و اونلار اوچون چوخ گۆزل و ياخشى ايدي (واگر توبه ائده لو) البتىه الله ياغىشلىان و رحم ائدىدىر (۵) اى اوکسلرى كه ايمان گتىر- يېسىز، هروفت بىر فاسق شخص سىزىن اوچون بىر خبر كتىردى (فورى ايانماين و اونى يايماين) اولماسين بىلمىز حالدا بىر عده كناھسىز جماعته صدمه يئتىرە سىز و سونرا ائله دىغىز عملدن بىر پشىمان اولاسىز (۶) و سىلىن كه اللھىن پىغمىرى سىزىن آرانىزدا دىر و سىز اونى ئوز اىستە دىكلىرىزى قبول ائتمىگە مجبور ائتميون (و اونى محضوردا قرار وئرميون) اگر پىغمىر چوخ ايشلرده سىزىن خواھشلىرىزە تابع اولسا، مسلما سىز ئوزۇز زحمتە دوشىسىز. لىكن تانرى ايمانى سىزىن اوچون سئويملى و خوش گۈستىرى و اونى سىزىن اورە كلىرىزدە گۈزەل جلوهلىنىرىدى. كفرى و فسى و معصىتى سىزە پىس و قبىح گۈستىرىدى. حقيقىدە بو صفتىدە اولان مومنلر، ارشاد اولانلاردىر (۷) بو مقام اوللارا اللھىن قىل و رحمتىندىن حاصل اولوب و الله بىلگىن و حكمتىلىدىر (۸) و اگر ايکى طايىفه (ايکى فرقە و جماعت) بىر، بىريلە دعوا ائدىپ، ساواشالار، سىز مومنلر اونلارين آراسىندا صلح و صفا برقرار ائدىن و اگر او ايکى طايىفە دىن بىرىسى او بىرىسىنە زور دئىوب و ظلم ائليه، سىز او ظالم طايىفە ايلە مبارزە ائدىن تااللهىن امرىن قبول ائتسىنلر و اگر اللھىن امرىن قبول ائتدىلر، عدالتلە اونلارين آراسىندا صلح برقرار ائدىن و همىشە (دوست و دشمنلە) عدالت ايلە عمل ائدىن كه الله تعالى عدالت (وانصاف) اهلبىنى چوخ دوست توتار (۹) حقيقىدە اهل ايمان بىر، بىريلە قارداشدىلار، پىشەمىشە ئوزدىن قارداشلارىزىن آراسىندا صلح و صفا برقرار ائدىن و تانرى دان قورخون تااللهىن لطف و مرحىتىندە قرار تاپاسىز (۱۰) اى اوکسلرى كه ايمان گتىر- يېسىز، سىزدىن بىر عده كېشى او بىرى عده نى مسخرە ائتمە سىن، چوخ اولار كە اونلار، مسخرە ائدىنلردىن ياخشى عمل صاحبى اولالار و مومنە عورتلىر او بىرى عورتلىرى لوغازا قويماسىنلار، چوخ اولار كە اونلار، لوغازا ائدىنلردىن ياخشى عمل صاحبى اولالار. هىچوقۇت ئوز ھەدىنلىرىزىن دالىجا پىس سۋەز دانىشماين و اونلارين عىبلىرىن آخىتارماين. هىچوقۇت بىر، بىرىزى پىس و اهانتلى آدلارىلە چاغىرماين كە اللھا ايمان گتىرنىدىن سونرا، فاسق آدى (مومنلە) قويماق چوخ چركىن و قبىح اىشدىر. و هرگىس فسقدىن توبه ائتمىدە، ھمونلار ظالىم دىلار (۱۱)

ای اوکسلری که ایمان گتیریسیز ، خلقین باره سینده چوخلی گمالارдан چكىنин . البتە بعضى گمالار خلقین حقىنده گناھ حساب اولونار و هېچوقت خلقین گىزلىن اسراپىنى آختابماين و بىر ، بىرىزىن غىبىتىنى مجاز سايماين . آيا سىز دوست تۇتۇرسۇر كە فارداشىز ئولوسونون اتىنىي يىئە سىر؟ مسلما " اوندان بىر كراھتىز واردىر . اللە تعالى دان قورخون (و بوجور ايشلىرى تۈرك ائدىن) البتە اللە توبە سى قبول ائدىن و رحم ائدىدىر (۱۲) اى مخلوق ، حقيقىدە بىز سىزىن ھامىزى بىر كىشى و بىر عورتىن ياراتدىق و سىزى مختلف فرقملر و قىيلەلر قرار وئردىك تا بىر ، بىرىزى (ياخشى) تانىياسىز . البتە سىزىن ياخشى راغىز اللەپىن ياتىندا ، سىزىن چوخ تقاوا صاحبىزدىر . مسلما اللە بىلەن و آكاھدىر (۱۳) (يا پىغمەر) اعراب (حۆل عربلىرى ، بنى اسد ، سنه سنت قويوب) دىئىدلر : سىر (دعوا سىز و ساواش سىز) ايمان گتيردىك . اونلارا دئكىن ، سىز ايمان گتيرمىسىز ، لەن دئيون كە بىز اسلام گتيرمىشىك ، نە ايمان . هنور ايمان سىزىن اورە كلىزىه داخل اولمايد . اكىر (بۇندان سونرا) حقيقىتا " اللەها و اونون پىغمەرنە اطاعت ائده سىز ، اللە سىزىسى اعمالىزدىن بىر زاد اسگك ائتمەر و (سلىن كد) اللە چوخ باعىشلىان و رحم ائدىدىر (۱۴) حقيقى مومنلىر اونلاردىلار كە اللەها و اونون پىغمەرسىدە خالصانە ايمان گتيردىلر و ايمان گتيرىندىن سونرا شىك و شىبهه ائتمە دىلر و اللە بولۇندا مال و جان ايلە جهاد ائتدىلر . اونلار حقيقىدە دوز دانىشان و دوز عمل صاحبى دىلر (۱۵) (يا پىغمەر) دئكىن ، آيا سىز ايسىرسىز كە اللەپى ئۆز دىن و ايمانىزدىن آكاھ ائده سىز؟ بىر صورتىدە كە هەرنە كۈيلەرددە و بىئرددە وار ، ھامىسىن اللە بىلىر و اللە تعالى ھرزاددان آكاھدىر (۱۶) اونلار سەمت قويوللار كە اسلام گتيرىلەر ، دئكىن ، منه سنت قويماين كە اسلام گتيرىسىز بلکە اللە سىرە منت قوبىدى كە سىزى ايمانا سارى ھدابت ائتدى اكىر سىر واقعا " دوز دئيىرسىز (۱۷) مسلما " اللە تعالى كۈيلەرسىز و بىئرلىرىن بۇتون ئورتولى ايشلىرىنىڭ كاملا " آكاھدىر (۱۸)

٥٥ - (ق) سوره سی
٤ - بعثت ئىلى

٤٥ - آيد
٣٧٥ - كلمه

باغييشليان رحم ائدن تانرى آدىنا

ق (مبارك سوره نين آدى و قرآنن رموزىندىن و اسرازىندىر)
 آند اولسون قرآن مجىدە (كە محمد ص اللھين بىغمىرى دىر) (۱)
 ولى خلق تعجب ائتدىلر كە اونلارين ئوزلۇرىندىن ، اونلارين ھدایىتى
 اوچون بىغمىرى گلدى و كاپلر دئىدلر : بو عجىب بىر شىئى دىر (۲)
 ائىلە كە بىز ئولوب و تورپاق اولدوق (بىر داها دىريلە رىك ؟) بو
 دىرىيلمك و قىئىيت مك (عقل و منطق دن) چوخ اوزاقدىر (۳) البتە
 بىز اوزادى كە يئر اونلاردان اسگىلدىر . بىلىرىك و بىزيم يانىمىزدا
 هرزادى حفظ ائدن كتاب واردىر (۴) لەن جون حق و حقيقىت
 اونلارا گلدى ، اونى تكذىب ائتدىلر و ئوز ايشلىرىنده پېرىشان و حيران
 قالدىلار (۵) آيا كاپلر باشلارى اوستە گويد نظر سالميرلار كە بىز
 اونون بىناسىن نئجه محكم قرار وئرمىشىك ؟ و (اولدوزلازىلە) اونى
 بىزه مىشىك كە هېيج نوع دلىك ، دئشىكى يوخدور (۶) و آياقلارى
 آلتىندا بىزه باخميرلار ؟ كە بىز اونى نئجه دوشە مىشىك و اوندا
 بو، يوڭ و محكم داغلار بىقرار ائتمىشىك و جوربجور شادلىق گتىرن
 (گوللەردىن) و گۈزە ل گوورنى لىردىن اوندا وجودە گتىرمىشىك (۷)
 (اللھين قدرت نشانەلرى) هەر بىنده اوچون بصيرت و تذکر دىر كە
 گناه ايشلىرىن داگلار بىشىمان اولوب و توبە حالىندا اللھين درگاهىنى
 قىئىىدە (۸) بىز گويدىن بىركتلى ياغىش سوبى گۈزىندردىك و اونلا
 مىوه لى باغلار و بىچىلملى دانە لر و محصول گوورتدىك (۹) و
 داها اوزون و اوجا خرما آغاچلارى كە جىركە لى دانە لرى و بىر .
 بىرىنин اوستونە دوزولموش خرما سالخىم لارى واردىر (۱۰) بو
 محصوللار و مىوهلىر . بىندهلىرىن روزو سىدىر و بىز ياغىش سوبى اىلە ،
 سوسۇزلىقدان ئولمۇش شهر و دىيارە بىر داها حىيات باغيىشلادىق
 (تاخلىق بىلىسىنلر كە) ئولىندىن سونرا بىر داها تورپاقدان باش
 چىخاردا جاقلار (۱۱) بىونلارдан (مكە مشركلىرىندىن) قاباق نوح
 بىغمىرىن قومى و رس " چايى نىن جماعىتى و ثمود قومى (۱۲) و
 عاد قومى و فرعون ولوط بىغمىرىن قارداشلارى (يعنى قومى) (۱۳)
 و داها " اىكە " اهالىسى (مىشە صاحبلىرى) و " تبع " قومى (يمن
 شاھلارى) ھامىسى ئوز بىغمىرىلىرىن تكذىب ائتدىلر تا اللھين عذاب
 وعدە سىيىھە مستحق اولدولار (۱۴) آيا بىز اىلەك يارانىشىنداش
 يورولوب عاجز اولدوق كە كاپلر تازا يارانىشىدان شك و شبەدە
 دىلىر ؟ (۱۵)

فکلرین و ایشلرین بیلیریك . بیز اوغا بو، ینونون داما ریندا (تاه رگىندىن) ياخىنىق (۱۶) چونكە ايکى ملک (محافظه و كاتب) انسانىس ساغىندا و سولوندا قوار توتوبلار (۱۷) هېچ سوْز (ياخى و پىسا دانىشماز مگر "رقىب" و "عىتىد" اوغا يانىندا دىرى و اونلارى يازىرلار (۱۸) ائىلە كە حق ئولومۇن چتىنلىگى گلىپ يئىشىدى (اوندا اوغا دئىرلر) بو ھمون ئولومدىر كە سن اوندان بىر عمر قاچىرىدىن (۱۹) اوندا كە صور (سىپورى) چالىنار (اونلارا دئىرلر كە) بو ھمون وعدە اولۇنۇش گۈندور (۲۰) و ھر كسى حسابا يئىشىمك اوچون بىر سوروجى (ملک) مەشرە گىتىرر و بىر ملک اونون خىر و شر ایشلرینە شەhadت وئرر (۲۱) (اونا دئىرلر) سن بو حساب گۈنۈندىن بىر غافل ايدىن . ايندى غفت پىردى سىن سىن گۈنۈردىك و بىصىرت گوءزون بو گون حقيقىتى گوءزندىر (۲۲) و اونون يولداشى دئىر: بودور (سۈن نامە اعمالىن) كە منىم يانىمدا محفوظ ايدى (۲۳) (خطاب يئىشىر) حقى دشمن نوتان كافىلرین ھامىسىن جەنەمە آتون (۲۴) او كافرى كە خىر ایشلەرە مانع اولوردى ، خلقە ظلم ائدىپ و خلقىن حقىنە تحاوز ائدىرىدى و چوخ شاك و رىاكاكار ايدى (۲۵) او مىرك كافرى كە يالقۇز اللەيالىه آيرى معبود قرار وئردى ، اونى جەنەمىن شەنلى عداسىنە آتون (۲۶) اونون يولداشى (شىطان) دئىر: بىروردىگارا ، من اونى معصىتىه مجبور ائتمە دىم ، بلکە او ئۆزى اوزاق و درىن مىلاتىدە اولدى (۲۷) خطاب اولار كە منىم حضورومدە عداوت و دشمنلىك ائتمىيون كە من عذاب وعدە سىن قاباقجا (گوى كتابىندا) سىزە گوءندردىم (۲۸) منىم سۈزۈمە (و عداب حكمونە) تغىير و تىدىل اولماز و من ئۆز بىندە لرىمە ظلم ائدن دئىلم (۲۹) او گون جەنەمىن مامورىنە خطاب ائده رىك كە آيا جەنم كافىلريلە دوْلوب؟ او جواب وئرر: آيا كىئە قالان واردىر؟ (۳۰) واو گون بېشت اهل تقوايە ياخىن اولار و اونلار دان اوزاق اولماز (۳۱) (خطاب اولار) بو ھمون بېشت دىر كە بوتون توبە ائدن بىندە لرە كە ئور نىفسلىرىنى حفظ ائدىپ و اونا مسلط ايدىلر . وعدە اولۇنۇشىدى (۳۲) او كسى كە خلوتىدە تائىرى دان قورخا و حق طرفىنە قىيىدىن قىلىلە اوغا درگاھىنا گلە (۳۳) (خطاب اولار كە آى منىم مۇمن بىندە لرىم) سلامت لىكايىلە بېشتە داخل اولۇن كە بو ھمىشە لىك گۈندور (۳۴) اونلار ھە نە اىستىھ لر بېشتە آمادە دىر و اىستە دىكلىرىندىن آرتىق بىزىم يانىمىزدا واردىر (۳۵)

بۇنلاردان (مەھىملىكىن) قاباق، نە قدر فۇملارى (كەفرلىرى)
 گۈزە) هلاك ائندىك كە بۇنلارдан چوخ قدرتلى ايدىلر و سۆبۈك
 شەھىلرده ياشىرىدىلار، آما اونلاردان ھېچ نجات تاپانى اولدى؟
 (۳۶) مىلما بۇ هلاكتىدە تذکر و عبىت واردىر او كىمسە اوچۇن كە
 آكاه اورە ئىي يا ائشىدىن قولاقى اولا و اللەين كلامىنىڭ كاملا سوھە
 ائدە (۳۷) بىز گوپىلىرى و يئرى و هرنە كە اونلارىن آراسىدا واردىر،
 آلتى گۈنۈن مەتىتىدە ياراتدىق (اونلارىن يارانىشىندا) ھېچ زەمىت
 و بۇرۇقۇنلۇق بىزە يېتىشىمە دى (۳۸) پس او سۆزلىرە كە كافىرلر
 دئىپىرلر، صبرا ئىتگىن و گۈن چىخمامىشىدان قاباق و گۈن ساتمامىشىدان
 قاباق بىروردىگارىيوبىن حەمدىنە تسبیح ائدىب و عبادت ائتگىن (۳۹)
 و گئىهدەن بىر قدر كەچىدە (مغۇر و عشا') نەمازىنىن سجىدە
 لرىنىدىن سونرا، اللەها تسبیح ائدىب و عبادت ائتگىن (۴۰) و
 ائشىدىگىن او گونى كە جارچى ياخىن يئردىن چاغىرار (۴۱) او گۈن
 خلق (صور) صىحە سىن حىقلە ائشىدىلر، او گۈن قىرلەردىن چىخان
 گۈندىر (۴۲) حقيقىتىدە بىزىك كە دېرىلدىب و ئولدۇرۇرۇك و
 (مخلوقون) قايىدا جاق يئرى بىزە طرفدىر (۴۳) او گۈن يئر اونلارдан
 آىرىيلار و سرعتلە يئردىن چىخارلار، بۇ دور حىشر ائتمىك و
 بۇ (توبىلاشدىرماق) بىزىم اوچۇن چوخ آساندىر (۴۴) بىز ياخشى
 سىلىرىك او زادى كە (جاھل جماعت) دئىپىرلر، سەن اونلارى اىغانان
 مەحبور ائلە مېرسىن، پس سەن قەآنىن آيتلىرىلە او كىسى قىامتە متوجە
 ائتگىن كە وعدە وئىرilmىش عذابدان قورخور (۴۵)

۵۱ - والذاريات سورە سى

۴ - بعثت ئىلى

باغىشلىبان رەحم ائدن تانرى آدىنا

آند اولسۇن اسەن بئللەرە (۱) آند اولسۇن ياغىشلى بولۇدلارا
 (۲) آند اولسۇن سەھل و آسان آخان گەملىرە (۳) آند اولسۇن
 دىنائىن ايشلىرىن (و مخلوقون روزوسوں) نەقىم ائدىنلەرە (۴)
 حقيقىتاً او زادى كە سېزە وعدە وئىريلىپ، حق يقىن دىر (۵) حتىما
 حساب و جزا گونى واقع اولا جاق (۶)

سیز محلوق (قرآن و قیامت پاره سینده) مختلف دانیشیداسیز (۸) هرکس اوی دانیب و اوندان اوز دو ندره، يالان دانیشان و تهمت ووراندیر (۹) ئولوم اولسون يالان دانیشانلارا و تهمت وورانلارا (۱۰) او كسلرى كه ضلالىدە و غفلتىدە دىلىر (۱۱) (يا بىعمر) سىن سو روشۇرلار كه حساب و حزا گونى هاچاع اولاچاق؟ (۱۲) (دىكىن) او گونى كه اونلارى جهنەمین اوتوندا ياندىرارلار (۱۳) (عناب اولار) دادىن، بو ھەمۇن عذابدىر كه سىز اونا تەسىردىز (۱۴) (او گون) تقاوا اھلى بېشت باغلارىندا، بولاقلار باشىندا اولاھاقلار (۱۵) اونلارىن پروردگارى هرنە اونلارا وئە (كمال ميل اىلە) آلارلار جونكە اونلار بوندان قاباق (دىنادە) ياخشى (عمل صاحبى) و حقى تانىيان انسان ايدىلىر (۱۶) كىچىملەر آزجا ياتاردىلار (چوحۇن عىادت ائلردىلىر) (۱۷) و سحر چاغىلارى تانرى دان باغىسلانماق اىسترىدىلىر (۱۸) و ئۆز مال و اموال لارىندا فقير و محروم انسانلار اوچۇن حق قائل اولاردىلار (۱۹) و اهل يقىن اوچۇن يئر اوزوپە للەھىن قدرتىيىن تىشانە لر و علامتلەر واردىر (۲۰) هابئلە سېزىن ئۆز وجودىيىدە. آبا بىصىرت گۈزىلە با خەمىرسىز؟ (۲۱) سېزىن روزو ز و هرنە كە سېزە وعدە وئىرلىپ، گوپىدە (للەھىن امرىلە) مقدىرىدىر (۲۲) آند اولسون گوبۇن و سېزىن پروردگارىنى كە سېزىن ارزق مقدر وعدە سى (بىر، بىر يىزلىدە دانىشىغىز كىمى حق و حقىقت دىر (۲۳) (يا بىعمر) آيا ابراهيم بىعىمبرىن عزىز قۇناقلارى نىن حكايى سەئىتىشىپ دىر؟ (۲۴) اوندا كە ابراهيمىن (ائوبىنە) داخل اولوب، سلام وئىرىدىلە: ابراهيم دئىدە: سلام اولسون سېزە (ولى)، سىز تانىش قوم دئىل سىز (۲۵) سونترا اهل بىتىن يانىنى گلىپ و بىزوو اتىيىن بىر قدر كىاب گىتىرىدى (۲۶) و قۇناقلارىن قاباگىنافويىب (دىئىدە: بىبورۇن، ولى اونلار غذايىا ال وورمادىلار) ابراهيم دئىدە: آيا سىز غدا يئمىرسىز؟ (۲۷) و اورە كەدە اونلاردان قورحدى. ملكلەر دئىدىلە: قورخماگىنەن و ابراهيمە بىر بىلگىن اوغلانىن ولادتىنە (اسحاقا) بشارت وئىرىدىلەر (۲۸) ابراهيمىن عىالى (سارا) آغلاز حالدا اوزونە چىنگ ووروب، دئىدە: من بىر قارى دوعماز آروادام (۲۹) ملكلەر دئىدىلە: سنون پروردگارىن يئلە امرا ئىتىدە، البتە او حكمتلى و بىلندىر (۳۰)

(سونراکی) ماموریتىز نەهدىر؟ (٣١) دئدىلر: بىز مجرم و گناهكار (لوط) قومون ھلاكىنا گوئندىرىلىمىشىك (٣٢) تا اونلارين باشىدا داش، توپراق ياغدىراق (٣٣) او داشلارى كە پىروردىگارىيوبىن يانىندا اسرافكار و تحاوزكار جماعت اوچون آدلاتىبىدىر (٣٤) بىز مۇمن افرادى او شېردىن چىخارتىدىق (٣٥) و بىز او شەردە لوط پىغمېرىن ئۆيىندىن (و خانوادە سىيىندىن) سواى مسلمان تاپمادىق (٣٦) (لوط شەرىن بوتۇن اھالىسىن محو و ھلاك ائتدىك) و سونرا گلنلر اوچون اونا گوئەرە كەللەھىن درد آرتىران عذا بىىندىن قورخالار، آثار و نشانە باقى قويىدوق (٣٧) و داها موسى پىغمېرىن رسالتىنده آيت و عبرت واردىر كە اونى آيدىن معجزە و حجتلىرىلە فرعونە طرف گوئندىرىك (٣٨) فرعون ئۆز اركان سلطنتىنە و قدرتىنە مغۇرۇر اولوب و اللەھىن اطااعتىندا بۇ يۇن قاچىتىدۇ و دئدى: موسى جادوگىرىدۇ يَا دىيوانەدەرى (٣٩) بىز اونى واونۇن قشۇنۇنى توتۇب، درىيايا (بۇيوك چايى) توڭىدۇك اوحالدا كە ملامتە و عذابە مستحق اىدى (٤٠) و عاد قومىنۇن شرح حالىندا (خلق اوچون عبرت واردىر) بىز اونلارين ھلاكىنا خزان يېلى گوئندىرىك (٤١) او خزان يېلى هر زادا كە اسىرىدى، اونى قورودوب و چورودوردى (٤٢) و ئىمود قومون شرح حالىندا (خلق اوچون عبرت واردىر) ائىلە كە اونلارا دېسىلدى: سعىن اولمۇش زمانە كىمى ئۆز (حیوانى) حىاتىزدان استفادە ائدىن (كەللەھىن عذا بى تېزلىك ايلە يېتىشە جى) (٤٣) اونلار پىروردىگارىن امرىيىندىن بۇ يۇن قاچىتىدیلار و يانار اىلدىرىيم اونلارين ھامىسىن قاپسادى او حالدا كە (ئۆزلىرىن و عزيزلىرىن ئولومون) گوئروردىلر (٤٤) قدرتلىرى يوخ اىدى كە آياغا قالخىنىلار (و بىر - بىرىنە) كەنگە قادر دېئىل اىدىلر (٤٥) و بونلاردان قاباق نوح پىغمېرىن قومى (شرح حالىندا عبرت وار) حقىقتىدە اونلار فاسق قوم اىدىلر (ھامىسىن طوفانىلە ھلاك ائتدىك) (٤٦) و گوبى (و اونۇن اوجا قصرىن) بىز ئۆز قدرت ئىمېزلىه بىنا ائتدىك، مسلماً اونون گئنيش لىنديرى مەگىنە (و توسعە سىنە) قدرتىمىز واردىر (٤٧) و بىز يېرى فرش ائدىپ، دوشە دىك و اونى گوئەزە ل منزل قرار وئرىدىك (٤٨) و هر شىئىن اىكى جفت يارا تىدىق (اركك و دېشى - مىثىت و منفى) اولا كە سىز، اللەھىن قدرتىنە متذكىر اولا سىز (٤٩) پىس اى اللەھىن بىنده لوى (توبە و اخلاقىن ايلە) اللەھا طرف قاچون كە من اونۇن طرفىيىندىن سىزە آشكار اخطار ائدەنم (٥٠) و هېچوقۇت تانرى ايلە آيرى معبۇد قرار وئرمىيون كە من اونۇن طرفىيىندىن سىزە آشكار اخطار ائدە نەم (٥١)

ها بئله بونلاردان قاباق كىچىش نومىرە هېچ بىغىر كىلەدى مىرىبىكەدىلىر ئاوجاد و گىرىپ يارىدۇاندۇر (٥٢) آيا اونلار بىو اىشىدە (و بىو سۈزدە) بىر . بىرىنە توصىھ ئەتتىمىشدىلىر (كەللەپىن بىغىرىلىدە مخالفتائىدە لە) ؟ بىلەك اونلار (ذانان) بىو بىيۇن فاچىردان (و بىد حىس) جماعت اىدىلىر (٥٣) (يا بىغىرا) بىو كافر حماعىتىن اوز دو ندرگىن (سە ئۆز رسالىتىۋە عمل اىنىدىرسن) و داها ملامت يئرى سەن اوجۇن يوخىدور (٥٤) و ئۆز تابع لىرىبەندىكەر و نصىحت وئرگىن كە نصىحت و ئەرمك مۇمنلىر اوجۇن مفید واقع اولار (٥٥) من ياراتىمادىم جىن و انس جماعىتىن مىرى بوندان اوتنى كە منى بېرىلىكىدە عبادت اىندەلر (٥٦) من مخلوقدىن نە روزى اىستىرم و نە توقۇم واردۇر كە منه روزى و ئەرىپ و منى اطعام ائتسىتىلر (٥٧) حقيقىتىدە روزى و ئەرن و روزى يئىرەن الله تىعالى دىر كە ھېمىشە ليك و محكم قدرت و افتدار صاحبى دىر (٥٨) او كىسلر اوجۇن كە ظلم اىندەلىر، بولداشلارى ئىن (عاد و شمود قومى) عذاب سەھى جە كناھلاردان عذاب سەھىلىرى واردۇر . بىس اونلار تلسەمىتىلر (٥٩) واى اولسۇن او كىسلرە كە كافر اولدولارا و كۈنلىرىدىن كە وعدە اولۇنوبىلار (و موعدۇد كۈنونە ايناڭمىزلىار) (٦٠)

٤٩ - آيدىه

٣١٢ - كىلە

٤٥ - والظُّور سورەسى

٤ - بعثت ئىلى

باغىشلىيان رحم اىدىن تانرى آدىينا

آند اولسۇن طورا (سيتادا اولان مقدس داغا كە الله تىعالى موسى بىغىرىلە واسطە سىز دانىشدى) (١) آند اولسۇن يازىلەمىش كتابە (قرآنە) (٢) نىز اولۇنۇش ورقلرددە (٣) آند اولسۇن آباد اولۇنۇش ائۋە (كعبە يە) (٤) آند اولسۇن اوجالىمىش سقۇھ (گويون اوحا قصرىنە) (٥) آند اولسۇن دوئلى وجوشان درىايە (٦) حقيقىتىدە بىروردكارسۇين عدابى (كافىلە) واقع اولا جاقدى (٧) اونۇن قاباگىن آلان اولماز (٨) او كۈنى كە كوى يارىلىپ داغىلار (٩) و داغلار حرکەت كىلر (١٠) واى اولسۇن او كۈن تكذىب اىدىلىرىن حالىينا (١١) او كىسلرى كە ھوسىازلىقا باتىپلار (١٢) او كۈن اونلارى جەنەپىن اونۇنا سارى چاڭىراللار (١٣) (اونلارا دىئىرلر) بىو ھەمۇن اود دىر كە سىز اوسى تكذىب اىدىب و ايناڭمىزدىز (١٤)

آيا جهنمين بو اودى سىزىن ئظرىزىدە جادودىر با اونى كۆرمىسىز؟ (۱۵) جەنەمە داخل اولۇن اگر دۆزە سىز بادۇزىمىدە سىز، سىزە تفاوت ائلە مىز چۈنكە بو عذاب سىزىن عمللىرىزىن جزاسىدىر (۱۶) البتە اھل تقاوا دولى نعمتلى بېشت باغلارىندى اولاچاقلار (۱۷) و او نعمتلىرىنى كە پپوردىكار اونلارا باغىشلايد، لەت آپاراللار و اللە اونلارى جەنەمەن اوتوندان ساخلار (۱۸) (اونلارا خطاب اولار) يېئۇن وايچىن، كوارا اولسۇن (بو نعمتلى) سىزىن عمللىرىزىن احرى دىير (۱۹) و بىر، بىرىنىن يانىنا دوزولموش تختىلە دايىنانلار و اونلارى بېشتىن حورىلىرىلە تزویج ائدە رىك (۲۰) اوکسلرى كە اللە ايمان كېتىرىدىلر و اونلارىن اولادى ايمان كېتىرمىكە اونلارдан (آتا و آنالاريندان) تېعىت ائتدىلر (و جوان ياشدا وفات ائتدىلر، بېشتىدە) اونلارين اولادىنى اونلارا يېئىرە رىك و اونلارين عمللىرىنىن اجرىندىن بىر زاد آزالتمارىق (و بىلىن كە) هەركىس ئۆز عملىنىن رەھنى و گرووندارىدیر (۲۱) بېشت اھلى اوچۇن ھەرنوع مىوه ولۇتلى ات كە مايل اولاalar، عطا ائدە رىك (۲۲) اونلار بېشتىدە پاك شراب جاملارىن (احترامىلە) بىر، بىرىنىن بىندىن آلارلار، اوردا بىھودە و باطل سۈزلىر دانىشىلماز و گناھلى اىشلر كۆرونەر (۲۳) و علاملار (آغ لىسادا) ئورتولى مروارىد كىمى خدمت ائتمك اوچۇن اونلارىن آراسىندى دولانانلار (۲۴) اونلار بېشتىدە بىر، بىرىندە اوز دۇندىرىپ و سۈرۈشارلار (۲۵) و دئىرلر (اللە شىكىر) كە بىز بوندان قاباق (دىنادە) ئۆز اھلىمېز اىچىننە تانرىدان قورخان اىدىك (۲۶) اللە بىزە منت قويىدى و بىزى جەنەمەن ايسىسى عذابىنىن ساخلادى (۲۷) البتە بىز بوندان قاباق اللە بىرلىكىدە عبادت ائلىرىدىك، مسلما" او چوخ ياخشى و رحم ائدىندير (۲۸) (يا بىغمىر) خلقى اللەھىن طرفىنە متوجە ائتكىنن و اونلارا تذکر و نصيحت وئركىن كە سن پپوردىكارىيوبىن نعمتىيىدىن كاھن و مەحنون دئىلىس (۲۹) آيا (كافىلر) دئىيرلر كە او شاعر دىير، گىرك بىز اونتون ئولومونە مستظر اولاق؟ (۳۰) (يا بىغمىر) دئىكىنن، سىز منتظر اولۇن، مندە سىزىلە منتظر لىرىدىم (۳۱)

آيا اونلارين باطل خيال لاري اونلارا بئله امر ائديرى؟ يا كه اونلار (ذاتاً) طغيان ائدن و نافرمان جماعت دىلىر؟ (٣٢) يا كه دئىرلر: قرآنى ئوزوندن دوزه لدىر (ائىلە دئىل) بلکە اونلار (ايمانا لايق دئىل لر كه) ايمان گتىرمىرلر (٣٣) اگر دوغرى دئىرلر (كە قرآن اللھين وھى دئىل) اونلاردا قرآنىن مىتلى كلام گتىرسىنلر (٣٤) آيا (گمان ائلىرلر كه) خالق سىز مخلوق دىلىر؟ يا ئوزلرى، ئوزلرى نىن خالقى دىلىر؟ (٣٥) يا كە گوپىرى و يئرى خلق ائدىيلر (بئله دئىل) بلکە اونلار اللھا اينانسىرلار و يقين ائتمىرلر (٣٦) آيا پورىدكارىيوبن خزىنە لرى اونلارين يانىندا دىرى؟ يا كە اونلار (خلقە مالك و (دنيايدە) مسلط دىلىر؟ (٣٧) يا گوپە چىخماقا يول تاپىيلار و ملكلرىن سو زلىرىن ائشىدىرلر؟ اگر بوجور اولسا ، ائشىتىدىكلرىن آيدىن دليل ايلە گتىرسىنلر (٣٨) آيا اللھ اوچون قىزلار و سىزىن اوچون اوغلانلار روار؟ (٣٩) آيا سن اونلاردان رسالت مزدى اىستىوب سن كە اونون غرامتى اونلارا آغىر گلسىن؟ (٤٠) يا اونلارين يانىندا غىب علمى واردىر و اونى يازىرلار؟ (٤١) يا مكر و حبلە نظرلىرى واردىر؟ كە مكر ائدن كافىلر ھمىشە ئوز مكىلىرىنە گرفتار اولا لار (٤٢) يا اونلار اوچون تانرى دان سوای باشقۇ معبود واردىر؟ (ابدا) پاك و منزه دىر تانرى اوندان كە شىك قرار وئيرىلر (٤٣) و اگر كافىلر گۈرە لر كە گوپون سېر قطعە سى قوپوب دوشى (او جوركە سىدن اىستىرلر) اوندا دئىرلر كە بو بېر قالىن بولود دىر (٤٤) (يا پىغمەر) تىرك ائت اونلارى تا او گونلىرى كە اىلدىريم ايلە هلاك اولا جاقلار، گۈرسونلر (٤٥) او گونى كە اونلارين مكر و حىلەلرى اونلارا فايدە وئرمىز و اونلارا كمكلىك اولماز (٤٦) البىنە او كىسلر اوچون كە ظلم ائدىرلر (آخرت) عذابىنندىن سوای آبرى عذاب (دنيادە) واردىر، لىك اونلارين چوخى بىلمىرلر (٤٧) (يا پىغمەر) صىر ائتگىنن اللھين حكمونە كە نظرىيىزدە وارسان (گۈزومزۇن قاباغىندا سان) و تسبیح ائت اللھين حمدىنە او زمانىكە يئرىنندىن فالخیرسان (٤٨) و گىئجه دن بېر قىمت و اولدوزلار باتان زمان (سحر چاغى) اللھين حمدىنە تسبیح ائتگىنن (٤٩)

آند اولسوون (دان) اولدوزا زمانیکه باتار (۱) سیزین صاحبیر (پیغمبریز) چاشمادی و اشتباه ائتمدی (۲) او ئوز خواهش نفسله دانیشماز (۳) اونون دانیشیدیغى اللھین کلامیدیر کە اوناوحى اولونوب (۴) چوخ قدرتلی ملک اونى وحى ایله ئورگە دیر (۵) او قدرتلی ملک (جبرئيل) اصلی صورتیندە جلوه ائتدى (۶) او حالدا کە يوخارى افقده ايدى (۷) سونرا (پیغمبره) ياخين و ياخين راق اولدى (۸) اونون ياخين اولماقى ايکى ياي (کمان) قدریحه ايدى يا اوندان ياخين راق (۹) پس اوزادى کە اللھ ئوز بىنده سىنە وحى ائتمىشدى (جبرئيل) اونا بئتىرىدى (۱۰) پیغمبر اونى کە گوءرموشدى، اوره گى منکر اولمادى (۱۱) آيا گوءردوگى امره اونلا جرو بحث ائلىرسىز؟ (۱۲) البتى پیغمبر، جبرئيلى ايکىنچى دفعە دە (اصلی صورتیندە) گوءردى (۱۳) اوزاق سدر آغاجى نىن يانىندا (۱۴) او آغاجىن يانىندا کە بېھشت باغىندادىر (۱۵) اوندا ئورتىدى سدر آغاجى اوزادى کە گرک ئورتسون (۱۶) پیغمبرىن گوءزى اشتباه گوءرمدى و خطا ائتمەدى (۱۷) پیغمبر پروردگارىن بۇ يوك آيتلىرىن اوردا گوءردى (۱۸) آيا سىز (مشركلر) ئوز ایکى "لات" و "عزى" بىتلرىزى (کە كىشى صورتیندە يونوسوز، هىچ فعالىتىن) گوءروبسوز؟ (۱۹) و داها اوچونجى بىت "منات" (کە قىز صورتیندە يونوسوز) گوءروبسوز؟ (۲۰) آيا اوغلان سىزىنکى و قىزلار اونوتىكىدىر؟ (اللھين كىدىر؟) (۲۱) بىلە لىكىدە بوجور تقسيم ائتمك چوخ ئالمانە دير (۲۲) بۇ عنوانلار قورى آدلارдан سوای کە سىز مشركلر و آتا، بابالاريز اونلارىن اوستونە قويوبسوز، بىر زاد دئىيللىر و تانرى هىچ نوع دليل و حجت اونلارىن حقانىتىنە گوءندىرىمىوب و مشركلر تىكىجە باطل خيالدار و هواى نفسدن تبعىت ائدىرلر او حالدا کە پروردگارىن طرفىنдин اونلار اوچون ھذايت گلىدىر (۲۳) مگر انسان هر زادى آرزو ائتسە، حاصل اولار؟ (۲۴) آخرت و دنیا اللھ اوچوندور (۲۵) چوخلى ملکلر گويدە واردىر کە اونلارىن شفاعتى فايدە وئرمىز مکر اوندان سونرا کە تانرى رخصت وئرە، او كىس اوچون کە تانرى اىستىر و اوندان راضى اولا (۲۶)

او نسلرى لە احرىھە ايمان و تقييده لرى يوخدور، ملکلىرى مۇئىت (اللهىمَنْ فَبِرْلَارِي) آدلاندىرىپىلار (۲۷) بىر صورتىدە كە اونلار ملکلىرىن يارانىشىندان هىچ علم و اطلاع لرى يوخدور، تكىدە ئىن و گماندان تبعىت ائلىرلر و ئىن و گمان حق و حقيقىتى تانىماقا فايىدە وئرمىز و كفایت ائتمىز (۲۸) (يا پىغمېر) او كىمسە دن كە بىزىم ذكىرىمىزدىن اوز دوئندىرىدە و تكىدە دندا ياساىيىشىن دوست توتدى، اوز دوئندىرىگىن (۲۹) بىر حماعتىن علمى و فەھمىسىن تهابىي بىر حىددە كىمى دىر. مىلسما سىنون پىروردىكارىين او كىسە كە اونون يولوندان سەحرف اولوب و او كىسە كە ھدایت ئاپىپ، ياخشى آگاهدىر (۳۰) هەرنە كە گوپىلدە وار و ھرنە كە بىردىھە وار، اللە تعلقى واردىر (يارانىش نظامى بىر قرارلە تثبىت اولوب كە) اللە تعالى، پىس جزا وئرر او كىسلە كە پىس ايش گوئىردىلر (۳۱) (ياخشى ايش صاحبلىرى) او كىسلە دىلر كە بۇ يوك گناھلارдан و قېيىح ايشلەرن جدا "چىكىنلىرى، كىچىك گناھلارдан سواى (كە اشتباها" مرتىك اولورلار) البتە سىنون پىروردىگارىيوبىن باغىشلا ماقى چوخ و سەعنلى دىر. تانرى سىز نوع بىرىن حالىنا او زماندان كە سېزى توپراقدان ياراتدى و او وقتكە آنانالارىزىن قارنىندا جىنس صورتىنده سىز، كاملاً "آگاهدىر، پىس ئۆزۈزى پاك و مقدس تانىتىدىرمائىن كە تانرى پىرهىزگار بىنده لرىنى چوخ ياخشى تانىر (۳۲) (يا پىغمېر) آيا گوئىردون او كىسى كە (ايماڭىن گىتىرنىدىن سونرا) اوز دوئندىرى؟ (۳۳) و آزجا احسان وئىرنىدىن سونرا اونى قطع ائله دى؟ (۳۴) آيا اونون يانىندا غىب علمى واردىر؟ و او (ھەزادى بىلىر و) گوئىرور؟ (۳۵) آيا او شخصىن، موسى پىغمېرىن صەحفوندە اولان احکامدىن خېرى يوخدور؟ (۳۶) و ئۆز عەھدىنە و فائىدن ابراهىم پىغمېرىن صەحفوندە اولان احکامى بىلىمېر؟ (۳۷) (او احکام بودور كە قىامت گونى) گناھگوئى تورەن آدام، باشقادامىن گناھىن گوئى تورمز (۳۸) و انسان اوچۇن ئۆز تلاش و چالىشما غىنىدان سواى آيرى زاد يوخدور (۳۹) البتە انسان (دىنيادە) ئۆز عملىسىن شىرىن و نتىجە سىن گوئىرر (۴۰) سونرا (قىامتىدە) اونا كامل حزا وئىريلو (۴۱) و تمام ايشلىرىن آخىرى پىروردىگارىيوبىن طرفينە ختم اولار (۴۲) و حقيقىتىدە اللە دىر كە خلقى گولددور و آغلادار (۴۳) او دور كە ئۆلدۈر و دىرىيلدر (۴۴)

حقیقتده الله دیر که ارک و دیشی نی جفت یارادیر (۴۵)
 نطفه‌دن، زمانیکه رحمه داخل اولور (۴۶) بیرداها حیات با غیشلاماق
 اللہین عھدہ سینه دیر (۴۷) حقیقتده الله دیر که ثروت و تربیت
 و سرمایه با غیشلار (۴۸) شعری اولدوزون پروردگاری الله دیر (۴۹)
 واو دور که قاباچکی عاد قومونی هلاک ائتدی (۵۰) و هلاک ائتدی
 شمود قومونی و هیج کسی فویمادی قالسین (۵۱) و اونلاردان قاباچ
 بوج قومون هلاک ائتدی که عاد و شمود قوموندان چوح ظالم و یاغی
 ایدیلر (۵۲) و لوط قومون شهربنی آلت، اوست ائتدی (۵۳) (او
 شهری یانار داشلارایله ئورتدى) عذاب اونلاری برك گرفتار ائله
 دی (۵۴) پس ای انسان، پروردگاریوین هانسى نعمتلرینه شک
 ائدیرسن؟ (۵۵) بو بیغمبر، قاباچکی اخطار ائدنلر کیمی، اخطار
 ائدندیر (۵۶) قیامت گونی چوح یاخین دیر (۵۷) تانرى دان
 سوای کیمسه او گونی آشكار ائده بىلەز (۵۸) آيا بو خبردن تعجب
 ائلیرسیز؟ (۵۹) و گولورسوز و آغلامیرسیز؟ (۶۰) سیز برك غافل
 سیز (۶۱) پس سجده ائدین الله و عبادت ائدین (۶۲)

۵۵- آیه

۳۰۲- کلمه

۵۴- قمر سوره سی

۴- بعثت ئیلی

با غیشلیان رحم ائدن تانرى آدینا

قیامت ساعتی یاخینلاشدی و آی یاریلدی (۱) کافرلار اگر
 گۈرە لر، قبول ائتمیوب، دئیرلر: ھمیشە کی جادو دور (۲) اونلار
 حقیقتی تکذیب ائتدیلر و ئۆز ھوای نفسلرینه تابع اولدولار، حالبو
 کە هر ایش ئۆز یئریندە قوار توتاندیر (۳) و قرآندا عبرتلى خبۇلۇ،
 كىچىمیش قوملرین شرح حالىندان اونلارا گلېبدیر (۴) قرآن سوتون
 علم لرین و حکمت لرین منبعی و بولاقيدیر (ھرکس اوندان نصیحت
 آلماسا و فیض آپارماسا، داها) اخطار ائتمک و قورخوتماق اونا اثر
 ائتمز و فایده وئرمز (۵) (یا بیغمبر، ا تمام حجت دن سونرا)
 اونلاردان اوز دۇندرگىن نا او گون کە حاجى اونلارى اینانماد يقلارى
 شىئە طرف چاغىرار (۶)

اونلار گوئىرى قورحولى حالدا قىلىردىن چىخارلار (ىسراوزونه داغىلان) چىرىتكە كىمى (محشر چوءالونه) داغىلارلار (٧) كافىرلار او حالدا كە جارچى نىن طرفينه سرعتلە گئدىرلر، دئيرلر: بۇ گون چوخ چتىن گوندۇر (٨) بونلاردان قاباق نوحون قومى بىزىم بىندە مىرى تكذىب ائتدىلر و دئىدلر: او ديوانە دىر و اذىت و آزارلە تىلىغ رسالىدىن قىدۇن اولوندى (٩) نوح پىروردىكارىينا دعا ائدب و دئىدی: پىروردىكارا، من رسالىتىمده مغلوب اولموشام، منه كىك ائتگىن (١٠) بىز (اونون دعاسىن مستحاب ائتدىك و) گوپون قاپلارىن (بوءىوك طوفانىلە) آچدىق (١١) و يئراوزوندە بولاقلار جارى ائتدىك تا گوپون و يئرىن سولارى او امردىن اوترى كە مقدار اولموشدى بىر، بىرىيە يئتىشدى (١٢) نوحى (و تابع لرىن) گىمىدە كە تختە و مىخايىلە قىئيرىلمىشدى، گو توردوڭ (١٣) او گىمى بىزىم نظرىمىز آلتىندا حركت ئەلىرىدى و كافىلرى (طوفانىلە) مجازات ائتدىك (١٤) نوحون طوفانىن، گلن نسللىرا اوچون آيت و عبرت قرار وئردىك، آيا نصىحت قبول ائدىن كىمسە وار؟ (١٥) بىس نئجە ايدى منيم عذابىم و قورخوتماغىم؟ (١٦) و بىز قرآنى نصىحت و تذكرة اوچون آسان ائتدىك، آيا نصىحت قبول ائدىن كىمسە وار؟ (١٧) عاد قومى پېغمېرى تكذىب ائتدىلر، بىس نئجە ايدى منيم عذابىم و قورخوتماغىم؟ (١٨) بىز اونلارىن هلاكىنا تند اسەن يئلى نحس گونوندە دالبادال گوئندىرىدىك (١٩) او تند اسەن يئل عاد قومونى خرما آغاچى رىشه دىن قوبان كىمى (يئردىن) قوباردىرىدى (٢٠) بىس نئجە ايدى منيم عذابىم و قورخوتماغىم؟ (٢١) و بىز قرآنى نصىحت و تذكرة اوچون آسان ائتدىك، آيا نصىحت قبول ائدىن كىمسە وار؟ (٢٢) ثمود قومى پېغمېرى تكذىب ائتدىلر (٢٣) و دئىدلر: آيا ياراشىقى واردىر كە بىز بىر نفر ئۆزۈمۈز كىمى بىر بىزىم آرامىزدان تىكىچە اونا وھى اولوندى؟ (بىلە دئىل) بلکە او يالانچى و مغۇر بىر كىشى دىر (٢٤) صاباح قىامت گونى بىلە جىڭر كە يالانچى و مغۇر كىمىدىر ((٢٥) بىز اونلارى سىناماق اوچون (ئۆزلىرىنин اىستەدىكلىرىنە گوئەرە، داشدان دىشى دوه نى) ناقەمنى چىخارتىدىق (و صالح پېغمېرىه امر ائتدىك) اونلارا مراقب اولگىن و اونلارىن اذىت و آزارىينا صېرىن اولسۇن (٢٦)

اونلارا حىز و ترکىسىن كە بولاعىن سوبى اونلارين اراسىدا بولۇنوب . هوكس گۈگئۈزۈنۈ بتىنده حاضر اولسۇن (٢٨) اونلار يولداشلارىنى چاغىرىدىلار تا ناقه نى ئولدورسۇن . او ظالم ال قالدىرىدى ناقه نىن قىچلارىن كىسى (بىلە دى) (٢٩) بىن ئىچە ئىدى منىم عذابىم و قورخوتىغايىم؟ (٣٠) بىز اونلارين هلاكىنا كويىدىن شىتلى صىحە گوئىندىرىك و اونلارين ھامىسى قورى اودون كىمى تۆكۈلدۈر (٣١) و بىز قرآنى نصىحت و تذكرة اوچۇن آسان ائتدىك ، آيا نصىحت قىبول ائدن كىمسە وار؟ (٣٢) لوط قومى بىغمىرى تىكىب ائتدىلر (٣٣) بىز اونلارين هلاكىنا داش ياعدىران بئلى گوئىندىرىك (ھامىسى هلاك اولدى) لوط بىغمىرىن اولادىندا سوای كە سحر چاعى اونلارا بحات وئرىدىك (٣٤) لوط بىغمىرىن اولادىنى نجات وئرمك بىريم نعمتىمىز و عنابىتىمىز ئىدى . ھابئله بىز شىركە ئىدىنلەر ياخشى جزا وئەرىك (٣٥) لوط بىغمىرى ئوز قومونى بىزىم عذابىمىزدىن قورخوتىدى ولى اونلار لوط بىغمىرىن اخطارىنى بوجە ائتمە دىلر (٣٦) اونلار لوط بىغمىرىن قوناقلارين (قېيىح عمل اوچۇن) اىستە دىلر . سىرددە اونلارين گۆزلىرىن كور ائتدىك (و دئىدىك كە) مىم عذابىمى و قورخوتىغايىمى دادىن (٣٧) و صىح حاعى ھمىشەلىك عذاب اونلارى فاپسادى (٣٨) سىم عذابىمى و قورخوتىغايىمى دادىن (٣٩) و بىز قرآنى نصىحت و تذكرة اوچۇن آسان ائتدىك ، آيا نصىحت قىبول ائدن كىمسە وار؟ (٤٠) و فرعونلىرىن ھدایتى اوچۇن بىزىم آياتىمىز و بىغمىرىمىز گلدى (٤١) ولى اونلار بىزىم بوتون آيتلىرىمىزى تىكىب ائتدىلر . بىزىدە اونلارى غالب و قدرتلى نىن توتماقى كىمى بىرگەرفتار ائتدىك (٤٢) آبا سىزىن (مكە اھلىسىن) كافىلرير ، ذكر اولان قاباقكى كافىلردىن ياخشى دىلر؟ يا سىزىن اوچۇن گوئى كتابلارىندا (عذابدان) برائىت حكمى مقرر اولوب (٤٣) يا كە دئىيرلر: بىز ھامىمىز بىر ، بىرىنە كەكلىك ائدىنلىك (٤٤) تئزلىكايىلە اونلارين بىغىناغى داغىلىپ و قاچاچاقلار (٤٥) البتە قىامت اونلارين مىعادگاھىدىر و او گونون عذابى چوخ شىتلى و آجى راقدىر (٤٦) البتە گناھكارلار (دىنیادە) ضلالىتىدە و (آخرتىدە) جەنەمدە اود اىچىنده دىلر (٤٧) او گونى كە اوزلىرى اوستە اوتا سارى سورونتىلر (اونلارا دئىيلى) ايندى جەنەم اوتونون عذابىن دادىن (٤٨) البتە بىز ھەزادى ئۆز اندازە سىنده و اويارىندا ياراتدىق (٤٩)

دئيل بىزىم ارادە مىز يارانىش امىرىنده مگر بىر دفعە گۈزى يومۇب آچماق قدرىجە (۵۰) و بىز چوخلى كىئچمىش قوملردىن سېز كاپلرىن تايىن هلاك ائتدىك . آيا نصىحەت قبول ائدن كىمسە وار؟ (۵۱) اوئلار ھەرنە عمل ائتدىلر ، نامە اعمال لارىندا يازىلدى (۵۲) و بوتون كىچىك و بؤءىوك عمل لرى يازىلىيىدى (۵۳) البتە تقاوا اھلى بېھشت باغلارىندا و چايلار كنارىندا اولا جاقلار (۵۴) و قدرتلى اللھين رحمتى يانىندا (۵۵)

۷۸- آيدى

۳۵۱ - كلمە

۵۵ - الرحمن سورەسى

- بعثت ئىلى

باغىشلىيان رحم ائدن تانرى آدىنا

باغىشلىان الله (۱) قرآنى تعلیم وئردى (۲) انسانى ياراتدى (۳) دانىشماقى (منطقى و بيانى) اونا ئورگىتدى (۴) گون و آى حسابىلە حركتىدە دىلر (۵) اولدوز (لار) و آغاچ (لار) اونا سجده ائلرلو (۶) باغىشلىان الله دىير كە گوپى اوجا ياراتدى و ھرزادا ميزان و ئولچى قرار وئردى (۷) اولماسىن كە ميزان و ترازوودا ئوز خىدىزىن چىخا سىز (۸) ھرزادى عدل و انصاف ايلە چىكىب، ئولچون و خلقىن حقيقىن كىسمىون (۹) باغىشلىان الله دىير كە يئرى خلقىن ياشابىسى اوچون مقرر ائتدى (۱۰) و يئرددە جور بجور يئمىشلىر و خرما آغاچلارى، بؤءىوك خرما سالخىم لارىلە وجودە گىتىردى (۱۱) و دانەلى و يارىاقلى و عطرلى گۈورىنتى لر خلق ائتدى (۱۲) پس سىز پروردگارىزىن نعمتلىرىندىن ھانسىنى تكذىب ائلىرسىز؟ (۱۳) الله تعالى انسانى قورى پالچىقدان (كوزه چىلر پالچىقى) ساخسى قاب كىمى ياراتدى (۱۴) و جن طايىفە سىن توسىسى سىز اود شىلد سېتىندىن خلق ائتدى (۱۵) پس سىز پروردگارىزىن نعمتلىرىندىن ھانسىنى تكذىب ائلىرسىز؟ (۱۶)

ایکی مسروقین و ایکی معربین پروردگاری دیر (کون و ای مسرقی و
معربی یا یئرین کره شکل اولما غینا اشارت دیر) (۱۷) پس سیز
پروردگاریزین قدرت آیاتی نین هانسی نی تکذیب ائدیرسیز؟ (۱۸)
الله تعالیٰ دیر که ایکی جو سقوں دریانی بیز، بیزی نین یانیندا
قرار وئردی (۱۹) اونلارین آراسیندا مانع واردیز که حددن تحاوز
ائتمیرلر (۲۰) پس سیز پروردگاریزین قدرت آیاتی نین هانسی نی
تکذیب ائدیرسیز؟ (۲۱) او دریالاردان مروارید و مرحان حیخار
(۲۲) پس سیز پروردگاریزین نعمتلریندن هانسی نی تکذیب ائلیرسیز؟
(۲۳) داغلار کیمی بو یوک گمیلرین حرکتی دریالاردا اونون
مشیتی ایله دیر (۲۴) پس سیز پروردگاریزین نعمتلریندن هانسی نی
تکذیب ائلیرسیز؟ (۲۵) هرکس که یئر او زونده وار، فانی اولاندیز
(۲۶) و تکجه پروردگاریویں مقدس ذاتی که جلال و کرامت صاحبی
دیر. قالاندیز (۲۷) پس سیز پروردگاریزین نعمتلریندن هانسی نی
تکذیب ائلیرسیز؟ (۲۸) هر مخلوقی که گوی لرده و یئرده
وار، حاجت لرین اوندان استیرلر و او هر گون ایشده دیر (۲۹) پس سیز
پروردگاریزین نعمتلریندن هانسی نی تکذیب ائلیرسیز؟
(۳۰) ای ایکی آخر موجود (جن و انس) تئزیک ایله سریز
حسابیزه پئیشه حکم (۳۱) پس سیز پروردگاریزین قدرت آیاتی نین
هانسی نی تکذیب ائدیرسیز؟ (۳۲) ای جماعت جن و انس اگر سیز
با شاریوسیز که گویلرین و یئرین اطرافیندن خارج اولا سیز، پس
خارج اولون. سیز خارج اولا بیلمزیز مگر (علم قدرتیله) تسلط
تا پاسیز (۳۳) پس سیز پروردگاریزین قدرت آیاتی نین هانسی نی
تکذیب ائدیرسیز؟ (۳۴) (اگر کفر ائده سیز) سیز جن و انسه اود
شعله لری و ارینمیش میس گوئندریلر و سیزه کمکلیک اولماز و نجات
تا پا بیلمزیز (۳۵) پس سیز پروردگاریزین قدرت آیاتی نین
هانسی نی تکذیب ائدیرسیز؟ (۳۶) ائیله که گوی یاریلدی و
قیزارمیش یاغ کیمی قیزاردی (۳۷) پس سیز پروردگاریزین قدرت
آیاتی نین هانسی نی تکذیب ائدیرسیز؟ (۳۸) او کون انس و جن نین
کناھلاریندان سو رو شولماز (۳۹) پس سیز پروردگاریزین قدرت
آیاتی نین هانسی نی تکذیب ائدیرسیز؟ (۴۰)

چونکه گناهکارلارى سىمالرىinden (و قىافىلىرىinden) تانىيارلار و اونلارين، باش توكلرىinden توتارلار (و جەنەمە آتارلار) (٤١) پس سىز پروردگارىزىن قدرت آياتى نىن هانسىنى تكذىب ائدىرسىز؟ (٤٢) بو ھمون جەنەم دىير كە گناهکارلار اونى دانىردىلار (٤٣) كاپلر جەنمەن آراسىندا ايسىسى سويون اىچىنده دولانارلار (٤٤) پس سىز پروردگارىزىن قدرت آياتى نىن هانسىنى تكذىب ائدىرسىز؟ (٤٥) و ھركى كە پروردگارىن حضوروندا دورماقدان قورخور (و معصىت ائتمىر) اوتون اوچون اىكى بېشت واردىر (٤٦) پس سىز پروردگارىزىن نعمتلىرىinden هانسىنى تكذىب ائلىرسىز؟ (٤٧) او اىكى بېشتىدە جورىجور يئمىش لر و نعمتلىر واردىر (٤٨) پس سىز پروردگارىزىن نعمتلىرىinden هانسىنى تكذىب ائدىرسىز؟ (٤٩) او اىكى بېشتىدە اىكى بولاق (سلسىل و تىسىم) جارى دىر (٥٠) پس سىز پروردگارىزىن نعمتلىرىinden هانسىنى تكذىب ائلىرسىز (٥١) او بېشتىرددە هر يئمىشدن اىكى نوع واردىر (٥٢) پس سىز پروردگارىزىن نعمتلىرىinden هانسىنى تكذىب ائدىرسىز (٥٣) بېشت اھلى فرشلىرىن اوستوندە اىپك بېشقى لرە داييانارلار و بېشتىن مىوهلىرىن درمك اونلارا ياخىن اولار (٥٤) پس سىز پروردگارىزىن نعمتلىرىinden هانسىنى تكذىب ائلىرسىز؟ (٥٥) او بېشتىرددە گۈزىل حورىلر واردىر كە هېچ انس و جىن نىن قبلا "اونلارا الى يئتىشمىوب (٥٦) پس سىز پروردگارىزىن قدرت آياتى نىن هانسىنى تكذىب ائدىرسىز؟ (٥٧) بېشت حورى لرى گۈزەللىكىدە دئىيە سىن ياقۇت و مرجان دىلار (٥٨) پس سىز پروردگارىزىن قدرت آياتى نىن هانسىنى تكذىب ائلىرسىز؟ (٥٩) آيا ياخشىلىقىن جزاسى ياخشىلىق دئىيل؟ (٦٠) پس سىز پروردگارىزىن نعمتلىرىinden هانسىنى تكذىب ائلىرسىز؟ (٦١) (اھل تقاوا اوچون) او اىكى بېشتىن سوائى، باشقا اىكى بېشتىدە واردىر (٦٢) پس سىز پروردگارىزىن نعمتلىرىinden هانسىنى تكذىب ائلىرسىز؟ (٦٣) او اىكى بېشتىن آغاجلارى گۈمگۈي دىلر (٦٤) پس سىز پروردگارىزىن نعمتلىرىinden هانسىنى تكذىب ائلىرسىز؟ (٦٥) او اىكى بېشتىدە اىكى قاينار بولاق واردىر (٦٦) پس سىز پروردگارىزىن نعمتلىرىinden هانسىنى تكذىب ائلىرسىز؟ (٦٧)

سونراکى ايکى بېشىتىدە هر جور يئميش (مخصوصاً) خرما و انانار واردىير (بۇ ايکى جور مىوه نى آيرى ذكر ائتمك آرتىق مفید اولماغىينا نسبىتدىر) (٦٨) پىس سىز پروردگارىزىن نعمتلىرىندەن ھانسىنى تكذىب ائدىرسىز؟ (٦٩) او بېشىتلەردىن خوش اخلاق و گۈزىل باخىشلى حورىلر واردىير (٧٠) پىس سىز پروردگارىزىن قدرت آياتى نىن ھانسىنى تكذىب ائدىرسىز؟ (٧١) او گوچك حورىلر خىمە لرده ساخلانوبىلار (٧٢) پىس سىز پروردگارىزىن قدرت آيتلىرىن ھانسىنى تكذىب ائدىرسىز؟ (٧٣) هېچ انس و جن نىن قبلا اونتلارا الى يئتىش مىوب (٧٤) پىس سىز پروردگارىزىن قدرت آيتلىرىندەن ھانسىنى تكذىب ائدىرسىز؟ (٧٥) بېشىت اھلى (حورى لريلە) ياشىل اىپك پشتى لرە داييانارلار (٧٦) پىس سىز پروردگارىزىن قدرت آيتلىرى نىن ھانسىنى تكذىب ائدىرسىز؟ (٧٧) بۇ يوك و اوچادىر پروردگارىيوبىن آدى كە جلال و كرامت صاحبى دىر (٧٨)

٥٦ - واقعه سورە سى

٤ - بىعثت ئىلى

باغيشلىان رحم ائدن تانرى آدىنا

ائىلە كە واقع اولمالى قىامت واقع اولدى (١) كە اونون واقع اولماغىندا هېچ يالان و شىك و سېبەپ يو خدور (٢) او گون بىر عددە ذليل اولوب و بىر عددە نىن باشى اوجا اولار (٣) اوندا كە يئر شدتله تىترىرر (٤) و داغلار رىز، رىز اولار (٥) و تۈز كىمى داغىلار (٦) اوندا سىز مخلوق اوچ دستە ايکى ليگە بولۇنرسىز (تقسيم اولارسىز) (٧) ساغ طرفين اصحابى و ساغچىلار دان يوخارى اولانلار (٨) سۆل طرفين اصحابى و سۆلچولار دان آشاغى اولانلار (٩) (دىن و ايماندا) قاباغا دوشىلر و قاباغا دوشىلردىن يوخارى اولانلار (١٠) اونلار اللها ياخىن اولانلار دىر (١١) اونلار نعمتىلە دوئلى اولان بېشىتلەردىن اولا جاقلار (١٢) اوچونجى صنفىن چوخى قاباقى امتلىرىدىن (١٣) و آزى سونراكى امتلىرىدىر (١٤) اونلار بېشىتە جواهرات ايلە بىزە نىلمىش تختلىر اوستوندە قرار تاپارلار (١٥) اىپك بىشىتلىرى داييانىب و اوز بە اوز اكلە شىلر (١٦).

بېھشت خادم لرى اونلارىن اطرافىتىدا خدمت اوچۇن دولانارلار

(۱۷) شربىتلە دۆلى كوزه لر، پارچلار و كاسىملارىلە (۱۸) او شربىتى ايچىمكىن باش آغىرسى گۈرمىزلىر و مىست اولمازلار (۱۹) و مىوه لردىن هرنە كە اختيار ائدە لر (۲۰) و قوش اتى هرنە كە مىل ائدەلر (۲۱) و بېھشتىن گۈيچك حورىلىرى (۲۲) دئىيە سى صەف اېجىننەدە مرووارىددىلىر (۲۳) بو نعمتلىر اونلارىن عمللىرىنىن جراسىدىر (۲۴) اوردا بىھودە سۆزلىر و گناھلى دانىشىقلار ائشىدمىزلىر (۲۵) مگر سلام، سلام دئىلىر (۲۶) واما ساغ طرفىن اصحابى و ساغچىلاردان يوخارى اولانلار (۲۷) تىكانسىز سدر آغا جلارىنىن آلتىندا (۲۸) دۆلى بارلى و يارپاقلى موز آغا جلارىنىن آلتىندا (۲۹) قوئىلى بوتاقلى آغا جلارىن كۆلگە سىنده (۳۰) و دورى سولى بولاقلارىن كىارىندا (۳۱) و چوخلى مىوه لرىن يانىندا (۳۲) كە هيچوقۇت كىسلەز و قدۇن اولماز (۳۳) اوجا بويلى حورىلىر (۳۴) كە بىز اونلارى چوخ گۈزىل ياراتمىشىق (۳۵) و اونلارى باکىرە قېز قرار وئرمىشىك (۳۶) خوش اخلاق و ياشىت قىزىلار (۳۷) بو نعمتلىر ساغ طرفىن اصحابى اوچوندور (۳۸) كە بىر عددە قاباقكى امتلىرىدىن (۳۹) و بىر عددەسى سونراكى امتلىرىدىر (۴۰) واما سۆل طرفىن اصحابى و سۆلچۈلارдан آشاغى اولانلار (۴۱) اونلار اىيسى يىئلىن و داغ سوبۇن عذابىندادىلىار (۴۲) و جەنم اوتۇنۇن توسىسى كۆلگە سىنده (۴۳) نە سرىن ائدەندير و نە فايىداسى وار (۴۴) (بو عذاب اوナ خاطىدىر كە) اونلار بوندان قاباق ناز و نعمتىدە، اللە تعالى دان غافل ايدىلىر (۴۵) بو يۈك گناھلارا مىتك اولماقا اصرار ائلىرىدىلىر (۴۶) و دئىرىدىلىر: ائىلە كە بىز ئولدوك و تورپاڭ اولدوq و سوموكلىرىمىز چورودى، آيا بىر داها دىرىلىپ، قالخاجايىق؟ (۴۷) ياخىزيم كئچميش آتا، بابالارىمىز دىرىلە جىكى؟ (۴۸) (يَا بىغىمىز) دئىگىن، البتىن بوتۇن مخلوق اولدىن آخرە كىمى دىرىلە جىكلىر (۴۹) و اونلارىن ھامىسى تعىين اولموش كوندە مىعادگاھدا

جمع اولا جاقلار (۵۰)

سوئرا سیز ای بولسوزلار کە فیامنی دانیرسیز (۵۱) زقوم آغاجى نین مىيوه سیندن يئيه جىكىز (۵۲) وقارىنلارىزى اوونولا دوئلدورا جاقسىز (۵۳) اوونون اوستوندن جەنمىن ايسى سوبوندان ابىچە جىكىز (۵۴) سوسۇز دوه لر سواپچى كىمى (۵۵) بو طعام و سو، كافىلرىن قىامت گونونون پىذيرالىقى دىر (۵۶) بىز سىزى يوخدان يارانمىشىق، بىس نىيە (تازا يارانىشا) اپنا نىمېرسىز؟ (۵۷) آيا سىز نطفە يە توجه ائتمە دىز؟ (۵۸) آيا سىز اونى (اوشاڭ صورتىنده) يارادىرسىز، يا اوونون يارادانى بىزىك؟ (۵۹) بىز ئولمگى سىزىن آرايىزدا مقدار ائتدىك. هىچ كىس قادر دئىل، بىزيم حکمومىزدىن قاباغا دوشسون (۶۰) اگر بىز اىستە سئىدىك سىزى آرادان آپارىپ و باشقا جماعت سىزىن مەثلىز خلق ائدردىك و سىزى آىرى صورتە كە اووندان هىچ اطلاعز يوخدور، چىخارداردىق (۶۱) البتە سىز اولكى يارانىشىزا واقف اولدوز، پس نە اوچون (ايكلەنجى يارانىشىزا) متذکر اولمۇرسۇز؟ (۶۲) آيا او توخومى كە يئرده اكىرسىز، هىچ توجه ائدىپسىز؟ (۶۳) آيا سىز اونى گۈوردىرسىز، يا اوونون گووردە نى بىزىك؟ (۶۴) اگر بىز اىستە سئىدىك، سىزىن اكىنىزى آرادان آپاراردىق تاسىز حىران و پىشىمان اولا سىز (۶۵) اووندا دئىردىز: نە فقط بىز زيان گۈردوک (۶۶) بلکە بىز بىلى محروم اولدوق (۶۷) آيا سىز او سوبى كە هەر گون اىچىرسىز، هىچ توجه ائدىپسىز؟ (۶۸) آيا سىز اونى بولوتدان نازل ائدىرسىز، يا اوونون نازل ائده ئى بىزىك؟ (۶۹) اگر بىز اىستە سئىدىك، اونى شور و آجى ائدردىك، بىس نىيە شىركە ئىتمىرسىز؟ (۷۰) آيا او اوتى كە ياندىرىرسىز، هىچ توجه ائدىپ سىز؟ (۷۱) آيا سىز اوونون آغاجىن و او دونون وجودە گتىرىپسىز، يا او نلارى وجودە گتىرن بىزىك؟ (۷۲) بىز اوتى (جەنم اوتونى يادا سالماق اوچون) عبرت و مسافرلر اوچون متاع قرار وئردىك (۷۳) پس بۇ يوك اولان پروردگارىيۇين آدىينا تسبىح ائتكىن (۷۴) (ائىلە دئىل كە كافىلر تصور ائلىرلر) آند اولسۇن اولدوزلارىن موقعيتلىرىنە (زمان و مكانلارينا) (۷۵) حقىقتە بۇ آند چوخ بۇ يوك آند دىر اگر بىلە سىز (۷۶)

حقیقتده فرآن کریم دیرو (۷۷) محفوظ کتابدا ثبت اولوب (۷۸) اوئا ال وورماز مگر باک اولان کسلر (۷۹) پروردگار عالمن طرفیندن نازل اولوب (۸۰) آیا سیز بو حقیقته اینانمیرسیز؟ (۸۱) و ئۆز نصیب و روزوzi اوونون تکذیبیندە قرار وئیرسیز؟ (۸۲) بس نییە اوندادا کە بېرىنىن جانى بوغازينا يېتىشىدى (اوونون ئولومون قاباغىن آلەمیرسیز؟) (۸۳) و اوونون باشى اوستە نگران و پېشان حالدا باخىرسیز (۸۴) بىز اوئا سیزدىن باخىنیق، ولی سیز گوءرمیرسیز (۸۵) بس اگر سیز مدیون دئیل سیز (بو ایشلەرە اعتقادىز يو خدور) (۸۶) اوونون روحون قىطىرىن اگر سیز دوغى دئیمیرسیز (۸۷) واما اگر جان وئرەن شخص، اللها ياخىن اولانلاردان اولسا (۸۸) اوونون اوچون راحتلىق و شادلىق و بېشت نعمتلىرى واردىر (۸۹) و اگر ساغچىلارين سنه سلامى وار (۹۰) واما اگر جان وئرەن شخص، تكذىب ائدىنلردىن و آزقىن لارдан اولسا (۹۱) داغ سوايىلە پىدىرالىق اولار (۹۲) و يئرى جەنمدىر (۹۳) الىتە بو وعدە و وعىد، حق يقىن دىر (۹۴) بس بۇ يوك اولان پروردگارىيىن آدىنا تسبىح ائتكىيىن (۹۵)

۵۷ - حەديد سورە بى

۱۵ - بېشت ئىلى

باڭىشلىيان رەم ائدىن تانرى آدىنا

تسبيح و عبادت ائدىر اللەھە هەرنە کە گۈيلەرە و يئرە واردىر و او قدرتلى و حكمتلىدىر (۱) اوونون اوچوندۇر گۈيلەرەن و يئرەن ملکى و حکومتى . دىرىيلدىب و ئولدۇرن اللە دىر و اوونون ھەرزادا ماشاريقى واردىر (۲) اول و آخر، ظاھر و باطن ھامىسى او دور و او ھەرزادا عالم و آكاھدىر (۳)

او اللهى كه گوبلرى و يئرى آلتى كونون مەتىننده ياراندى، سونرا بۇ يۈك عرشىن تىدىرىينه قىصد ائتىدى. ھرنە يئرە داخل اولسا و هر نە يئردىن خارج اولسا و هر نە گويدىن نازل اولا و هر نە كە گويم يوخارى قالخا، الله بىلىرى و سىز ھر يئردىن اولساز، الله سىزىلە دىرى و هر نە عمل ائلىرسىز گۆرور (٤) گوبلرىن و يئرىن ملکى و حكومتى اوئلا تعلقى واردىرى و بوتون ايشلەر اللە طرف رجوع اولار (قىيىدر) (٥) گئچە نى گونوزە قاتار و گونوزى گئچە يە و اللە اورە كلىرىن اسراپىنا عالم و آگاھدىرى (٦) اللها واونون پېغىمىرىنە ايمان گتىرىن و او مالدان كە الله كەچىشلىرىن اموالىندان سىزە (ارت) وئىب، الله يولوندا باغيشلاين (سىرەدە اموالىزى قوبۇب گئدە جىكسىز) سىزدىن او كىسلە كە ايمان كېرىدىلر و الله يولوندا باغيشلادىلار، بۇ يۈك اجر و ثواب اونلار اوچون واردىرى (٧) نەمە اوچون سىز اللها ايمان كېرىمىرسىز؟ بىر صورتىدە كە پېغىمىر سىزى دعوت ائلىرى تا پىروردىگارىزە ايمان كېرىھ سىز و الله سىزدىن ايمان تعهدى آلىبىدىرى اگر سىز مومن (و متعهد) وارسىز (٨) او اللهى كە ئۆز بىندە سىنىھ قرآنин آيدىن آيدىن آيدىن لرىن گۆندىرىدى تا سىزى جھالت قارانلىقىندان چىخاردىپ وايمان نورونا و منشورونا سارى ھدایت ائتسىن. حقيقتا الله سىزە چوخ مەربان و رحم ائدىدىرى (٩) نەمە اوچون سىز الله يولوندا مالىزى صرف ائتمىرسىز؟ حالبو كە گوبلرىن و يئرىن حېراتى تمامما اللها تعلقى واردىرى. سىزدىن او كىسلە كە مكە نىن فتحىندىن قاباق، الله يولوندا اموالىنى صرف ائدىپ و جهاد ائتدىلر، او كىسلرى كە مكە نىن فتحىندىن سونرا انفاق ائتدىلر. برابر دئيللر و اونلارىن اجر و ثوابى آرتىق راقدىر او كىسلرىنى كە مكە نىن فتحىندىن سونرا انفاق و جهاد ائتدىلر. البتە الله تعالى اونلارىن ھامىسىنا گۆزە ل و عده وئىبىدى و سىز ھر نە عمل ائلىرسىز، الله اوندان كاملا "آگاھدىرى (١٠) كىمىدىر كە الله قرض الحسنة وئرسىن؟ (الله يولوندا يوخسول لارا مەت سىز پۇل بورج وئرسىن و آلماق نظرى اولماسىن) تا الله تعالى اوئلا نئچە برابر آرتىرسىن و اوئلا بۇ يۈك و كرامتلى اجر عوض وئرسىن (١١)

(يابىعمر) قىامت كونى مومن كىشىلرى و مومنە عورتلىرى گۈزە جىكسن كە ايمان نورى اونلارين قاباغىندا و ساغ طرفلىرىندە حرکت ائلىر (و اونلارا دئىرلر) بىگون سىزە بېشت باغلارى كە آراسىندا انچايلارسولار آخىر بشارت اولسۇن و او ردا ھمىشەلىك ياشىيا حاقسىز سعادت و بۇ يوگ موفقىت ھمۇن بودور (۱۲) اوگون منافق كىشىلر و منافقە آروادلار، اهل ايمانه دئىرلر بىر آز داييانىن (بىزى نظرە آلىن) تا بىز سىزىن ايشىغىزدان استفادە ئىدەك، اهل ايمان دئىرلر: سىز ئۆز كىچمىشىزە قىيىدىن و ايشيق اىستييون، اوندا مومنلىرىن و منافقلىرىن آراسىندا حصار ايجاد اولار كە دروازە سى واردىر، مومنلىرى (آدىلە) چاغبارلار و دئىرلر: آيا بىز (دىيادە) سىزىلە يوخ ايدىك؟ (سىزلە قوشما عبادت ائتمىرىدىك؟) مومنلىرى دئىرلر: بلى وارىدىز، ولى سىز ئوزۇزى فتنە و فسادا چىكىز و مومنلىرىن محو اولماغانىن گۈزلىوردۇز و (دين و قىامت امرىنىدە) شىك و شىبەھە دە ايدىز و هواي نفس سىزى آل ائتدى تا اللهىن امرى گلىپ يئتىشىدى و (توبە سىز ئولدۇز) شيطان سىزى ئولونە كىمى اللهى ياد ائتمىكدىن غافل و مغۇرور ائتدى (۱۴) بىگون سىز منافقلىرىن و كاپلارىن نجاتىنا و خلاص اولماغانىنا فديھ و عوض آلينماز، سىزىن يئریز جهنم او تىدىر كە سىزە چوح ياراشىقى وار و چوح پىسىئرە قىيىدە جىسىز (۱۵) آيا او كىسلر اوچون كە (ظاهرا) ايمان گىتىرىلىرى هنۇز وقتى يئتىشىب كە او رە كىرى اللهىن ذكرىنىن قورخان اولا و حقدن گلن قرآنە توجە ئىدەملر؟ او كىسلر كىمى اولما سىنلار كە قبلا اونلارا كتاب وئرىلىدى، چوح مدت كىچىندىن سونرا، اونلارين او رە كىرى قساوت و بىركلىك تاپدى و اونلاردان چوخ خلارى پىس عمل صاحبى و فاسق اولدولار (۱۶) بىلەن كە الله تىعالي، يئرى و زمىلىرى قورۇب ئولىندىن سونرا بىر داها دىرىيلدىر، بىز ئۆز قدرت آيتلىرى- يمىزى سىز مخلوق اوچون آشكارا بيان ائدىرىك تا سىز عاقلانە فىكرا ئىدە سىز (۱۷) حقىقتىدە او كىشىلر و او عورتلىرى كە الله ي يولوندا صدقە و احسان وئرىلىر و الله قرض الحسنة وئرىلىر، الله اوسلارين صدقە و احسانلارين نئچە برابر آرتىراو و اونلار اوچون گۈزەل و بۇ يوگ اجر واردىر (۱۸)

او کسلری که اللها و اونون پیغمبرینه (حالصانه) ایمان
گتیردیلر، همونلار عالمده دوز دانیشاندیلار و اللهین یانیندا
اونلار اوچون شهیدلر ثوابی وار، گوئل اجر و ایمان نوری اونلار
اوچوندور و او کسلری که کافر اولدولار و بیزیم قدرت آیتلریمیزی
تکذیب ائتدیلر، همونلار جهنم اهلیدیلر (۱۹) (ای مخلوق)
بیلین و آگاه اولون که بو دنیانین حیاتی اویوندان آرتیق بیر زاد
دئیل، بیر بیریزین آراسیندا بزهنمک و فخر ائتمکدیر. مال و
ثروت و اولاد مُثلده یاغیش کیمی دیر کما اونولا گوورتیلر بئردن
چیخارلار و اکین چیلری تعجبه گتیرر، سونرا با خارسان که سارالیب،
سولوب و آرادان گئدیلر و آخرتده شدتلى عذاب کافرلر اوچوندور
و یاغیشلانماق و راضی اولماق مومنلر اوچون. آنجاق بو دنیانین
یاشاییشی آل ائدن و مغورو ائدن متاعدن سوای آرتیق بیر زاد
دئیل (۲۰) (ای مخلوق) پروردگاریزین یاغیشلاما غینا طرف سبقت
توتون و او بهشته طرف که اونون عرضی گویون و بئرین عرضیجە
دیر و او کسلر اوچون که اللها و اونون پیغمبرینه ایمان گتیریلر،
آماده دیر. بو بهشت اللهین فضل و رحمتی دیر و اونى هر کسە که
ایستر. یاغیشلار. الله تعالی چوخ فضل و رحمت صاحبیدیر (۲۱)
ھیج بلا و مصیبت بئر اوزوندە سیزین مالیزە و جانیزە بئتیشىز، مگر
اوندان قاباق که اونى وجوده گتیرە ک، کتابدا یازىلېپ و مقدار
اولوبدى و بو ایش الله چوخ آساندیر (۲۲) اونا گوئرە کە هرنە
سیزین بىزدن گئدیر، چوخ متأسف و غمگىن اولمیاسىز و هرنە کە
بىزە گلیر، حدەن آرتیق خوشحال اولمیاسىز، چونکە الله تعالی
ھیج تکرائىدە نى و مال و مقاما افتخار ائدە نى دوست توتماز (۲۳)
(تکر و فخر ائدىلر) او کسلردیلر کە (مال لارىنى الله يولوندا
صرف ائتمکدن) بخل ائدىرلر و خلقىدە بخل ائتمگە و احسان وئرمە
مگە تشويق ائلىرلر. هرکس اللهین اطاعتىندىن اوز دۇندرە (عذاب
گوئر) مسلما الله تعالی احتياجسىز و بگە نىلمىش صفتلر صاحبیدير
(هر نوع حمد و ثنایه لايق دير) (۲۴)

بىز پىغمېرىلىمىزى آيدىن حجتلىرىلە (خلقىن ھدايتى اوچۇن)
گوئندىدىك و اونلارا كتاب و ميزان نازل ائتدىك تا مخلوق عدل و
عدالىت قيام ائده لر و دىمرى كە چوخ مەحكم و دوااملىدىر و خلق
اوچۇن چوخ نفعى وار، عدالىت حفظ ائتمك اوچۇن ياراتدىق تا
آيدىن اولا كىمسە اورە ك ايمانىلە اللەها و اونون پىغمېرىنە كەڭلىك
ائده جك، هر قدر كە اللە تعالى چوخ قدرتلى و باشارىقلى دىر
(٢٥) بىز نوحى و ابراھىم خلقىن ھدايتى اوچۇن گوئندىدىك و
اونلارين نسلىيىنە نبوت و گۈي كتابى مقرر ائتدىك، ولى اونلاردان
بعضىلىرى ھدایت تاپدىيلار و چوخلارى فسق و فسادا سارى كەئتدىيلر
(٢٦) اونلاردان سونرا پىغمېرىلىمىزى بىرىسىن او بىرىنىن دالىجا
گوئندىدىك، سوترا مريمىن اوغلى عيسانى يوللاadic و انجىل كتابىن
اونا وئردىك و اونون (حقىقى) تابعلىرىنىن اورە كلىرىيىنە مەربانلىق
ورحم ائتمك قرار وئردىك، ولى اونلار رهبانىتى (ترک دنيا اولعاقى)
ئۆزلىرىنندن بدعت قويدولار، بىر صورتىدە كە انجىل كتابىندا بىز
اونلارдан اللەھىن رضاشىن اىستە مىدىن سواي يازماadic (مقرر ائتمە
دىك) بونونلا بئله رهبانىتىن حقىن رعايت ائتمە دىيلر. بىزدە
اونلارдан او كىسلە كە ايمان كەئىرىدىيلر، اجرلىرىن وئردىك و اونلاردان
چوخلارى فسق و فساد يولى كەئتدىيلر (٢٧) اي او كىسلە كە (موسى
و عيسى پىغمېرە) ايمان كەئىرىبىسىز، اللە تعالى دان قورخون و اونون
پىغمېرىنە (محمد ص) ايمان كەئيرىن تا اللە ئۆز رحمتىنندن سىزە
ايکى حصە نصىب ائتىسىن و سىزىن اوچۇن نور قرار وئرسىن تا اونونلا
ھدایت تاپاسىز و (قيامتىدە) سىزىن كناھلارىزى باغىشلار و اللە
باغىشلىان و رحم ائندىدىر (٢٨) تا اهل كتاب بىلسىنلر كە قادر
دئىل لر اللەھىن فضل و رحمتىن ئۆزلىرىنە مخصوص ائده لر و فضل و
رحمت و نعمت اللەھىن قدرتلى اليىنده دىر و او هر كىدە اىستەر،
باغىشلار و اللە بىك فضل و رحمت صاحبىدىر (٢٩).

۲۲ - آيد

۴۸۳ - كلمه

باغيشليان رحم ائدن تانرى آدبنا

(با پيغمبر) اللہ تعالیٰ او عورتىن سو زلرین کە آرىپىن ماره سىندە جر و بحث ائدب و الھا شکایت ائدىرىدى، ائشىتىدى و سىزىن دائىشىغىزى ده ائشىدىر. البتە اللہ ائشىدىن و گۈزىدىر (۱) سىزدىن او كىسلر کە ئۆز عورتلرىنى ظھار" ائدىرىلر (آروادلارىنا دئىرىلر کە ايندىدىن بىئە سىن مېيم آنام يئرىنده سىن و بو سو زلە طلاق وئرىلر) بو سو زلرى دئمكىلە، اونلارىن آناسى اولا بىلمەلر. اونلارىن آناسى او عورتلردىن سواى کە اونلارى دوغوبىلار، دئىيلر. اونلارىن ارلىرى يالان و پىس سو زلر دىيل لرىنە گىتىرىپىلر البتە اللہ تعالىٰ عفو ائدن (و كفارە وئرمک اىلە) باغيشلىياندىر (۲) او كىسلر کە عورتلرىنى ظھار ائدىرىلر، سونرا ئۆز عمل لرىنەن پىشىمان اولورلار، اوندان قاباق کە ئۆز عورتلرىلە تماسى توپالار، گىرك بىر قول آزاد ائدە لر. بو حكم سىزىن اوچۇن نصىحت و ئوگۇنداور و اللہ سىزىن عمل لرىزدىن كاملا" آگاھدىر (۳) پىس هر كىس قول تايىما، گىرك تماسى توپما مىشىدان قاباق ايکى آى دالبادال اوروج توتسۇن و هر كىس اوروج توپماغا قدرتى اولماسا، گىرك آلتىمىش نفر فقيرە غذا وئرسىن. بو احکام شرع اوئا خاطر دىر کە سىز، الھا و اونون پيغمبرىنە ايمان گىتىرىسىر. بو احکام اللھىن مقرراتىنىن حدودى دىر. كافىلرە و حددىن چىخانلارا درد آرتىران عذاب وار (۴) او كىسلرى کە اللھىن امرىتى و اونون پيغمبرىنىن دستوراتىنا مخالفت ائدىرىلر، قاباقكى كافىلر كىمى خوار و ذليل اولا حاقلار، البتە بىز آيدىن آيسىلر و حجتلىرى نازل ائتدىك و كافىلر اوچۇن ذلت و رسالىيۇ عذابى آمادە دىر (۵) او گۈسى کە اللہ تعالىٰ بوتۇن محلوقاتى محسىر چۈلۈدە جمع ائدر تا اونلارى ئۆز عمل لرىنىن نتىجەسىندەن آگاھ ائتسيز. اللہ اونلارىن اعمالىن حساب ائدب بىلىر، ولى اونلار ئۆزلىرى او سودوبىلار. اللہ تعالىٰ هوزادا (خلقىن اعمالىينا و رفتارينا) شاهد و ناپڑدىر (۶)

(ای انسان) مگر گو، رمیرسن و بیلمیرسن هرنه که گویلرده و هرنه که بئرده وار، الله اوندان آگاهدیر؟ هر گیزلىن سۆزى کە اوچ نفر بىر، بىريله دانىشالار، الله اوئلارين دوئردونجى سىدىر و اگر بئش نفر گىزلىنده دانىشالار، الله اوئلارين آلتىنچى سىدىر بو عده دن آز اولا يا چوخ و هر بئرده اولالار، الله اوئلاريله دىرى و قىامت گونى اوئلارى ائتدىكلىرى عمل لردن آگاه ائده جك، مسلما الله هر زاددان آگاهدیر (٧) (يا پىغمبر) آيا گو، رمدىن او كىسىرلە كە گىزلىن دانىشماقدان منع اولموشدولار، گئنە منع اولان ايشلە قىيىدىرلر؟ و بىر، بىريله او ايشلرىن باره سىنده كە گناه و دشمنلىك و پىغمېرلە مخالفت ائتمك دىرى، گىزلىنچە دانىشىرلار (نجوا ائدىرلر) وقتىكە سىنون حضورووا گلىرلر، سنه بىر جور سلام و ئەرپىلر كە الله سنه اوچور سلام گو، ندرمۇب و ئۆز يانلارىندا دئىپىرلر: نىيە بىن الله بىزى بو سۆزلىرە خاطر عذاب ائتمىر؟ جەھنمىن عذابى اوئلار اوچون كافىدىر كە اورا دوشە جىڭلەر و جەھنم چوخ پىس مکان دىرى (٨) اى او كىسىرلە كە ايمان گتىرىپسىز، زمانىكە بىر، بىريله خلوتىجە دانىشىرسىز، او ايشلرىن خصوصوندا كە گناه و معصىت و پىغمېرىن دستوراتىنىن خلافىدىر، سۆز دانىشماين بلکە ياخشىلىق و پىھىزگارلىق باره سىنده دانىشىن و تانرىدان قورخون كە اوئون طرفىنە محسور اولا جاقسىز (٩) گىزلىنچە دانىشماق شىطان (و شىطان صفتلىرىن) ايشىدىر كە اىستير ايمان اھلىنى غەمگىن و مايىس ائتسىن، بىر صورتىدە كە اوئلارا بىر ضرر و زيان يئتىرە بىلمىز، مگر اللەين اذنى و ارادە سىلە و مومنلىر گۈك تىكىچە اللەها توكل ائتسىنلر (١٠) اى او كىسىرلە كە ايمان گتىرىپسىز، هروقت سىزە دئدىلىر كە محلسىدە (تازە گلنلر اوچون) يئر آچىن، سىز اوئلارا يئر و ئەرلەن و مجلسە گئنىش گو، سئرىن تا الله تعالى سىزە ايشلەرىزىدە و سعىت باغىشلاسىن و هروقت دئدىلىر (لطفا) قالخىن گىئدىن، قبول ائدىن (آجىغىز گلەمە سىن) تانرى اهل ايمانىن و علم صاحبلىرىن مقام و درجه سىن اوحالدار و تانرى سىزىن ايشلەرىزە كاملا آگاهدیر (١١)

ای اوکسلری کە ایممان کتیریسیز، هروقت ایستەددىز پىغمېرىلە محرمانە سوئز دانىشاپىز، دانىشمامىشدان قاباق صدقە وئرىن . مو صدقە وئرمك سېرىن اوچون ياخشى و پاکراق دىر . اگر صدقە اوچون بىر زاد تاپا بىلمە دىز البتە الله باغىشلىان و رحم ائدندىر (۱۲) آيا قورخۇدور خلۇتجە دانىشماقدان قاباق صدقە وئرە سىز و بو ايشى گۈرمە دىز ؟ الله سىزى باغىشلادى، ايندى نماز قىلىن و زكىات وئرىن و اللها و اونون پىغمېرىنە اطاعت ائدىن . الله سېرىن بوتۇن ايشلىرىزدىن كاملا آكاھدىر (۱۳) آيا توجه ائتمە دىن او كسلرە (منافقە) كە ئوزلۇرىنە دوست توتورلار او قومى (يهودىلرى) كە تانرى اونلارا آجىقلانىب ؟ منافقە نە سىزدەندىلر و نە اونلاردان . يالاندان آند اىچىرلىر (كە بىز اهل ايمانىق) حالبو كە ئوزلۇرى بىلىرىلر (كە منافقىلر) (۱۴) تانرى اونلارا شىتلە عذاب آمادە ائدىب، جونكە اونلار چوخ پىس ايشلىر گۈرۈلر (۱۵) منافقە ئوز آندلارىن جانلارىنىن و ماللارىنىن اوزرىنده فالخان قرار وئرىدىلر و خلقى اللهين يولوندان مانع اولدولار . بونا گۈرمە ذلت و رسالىق عذابى اونلارىن انتظارىندادىر (۱۶) اونلارىن مال و دولتى و اولادى، اونلارى عذابدان نجات وئرمىمە جك . اونلار اود اهلىدىلر و هىشە ليك اوتدا قالا جاقلار (۱۷) او گونى كە تانرى بوتۇن محلوقى محسور و جمع ائدر، منافقە يالاندان آند اىچىرلىر (كە بىز منافق دئيل ايدىك) همونجور كە سىزە يالاندان آند اىچىدەلر . اونلار گمان ائلىرىلر كە (يالانا متىسىل اولماقا يىلە) نجات تاپا جاقلار . آكاھ اولون كە اونلار ئوزلۇرى يالانجى حماعەتدىلر (۱۸) شىطان اونلارا سلط تاپىپ و اللھىن ذکرین اونلارىن يادىندان چىخاردىپ . اونلار شىطان حزبىندەندىلر . آكاھ اولون كە شىطانىن حزبى (و اونون دار و دستەسى) خرابكاردىلار (۱۹) البتە او كسلر كە اللها و اونون پىغمېرىنە مخالفت ائدىرىلر، خلقىن آراسىندا ذليل لرجىھ سىنە دىلر (۲۰) الله تعالى لوح محفوظ دە يازىپ و مقرر بوسوروب كە من و منىم پىغمېرىلريم (دشمەنلەر) غلبە ائدەرىك . حقىقتە الله قدرتلى و غلبە ائدندىر (۲۱)

(يا پىغمەر) ھېچووف آلەھا و اھىپ كۈنۈنە ايغان كېتىرىن جماعىتى تاپمازسان كەللەھىن و پىغمەرىن دشمنلىرىلە دوست اولالار، هىقدىر كە اونلارىن آتاڭارى يا اولا دلارى و قارداشلارى و ياخىن فامىللىرى اولا، الله تعالى ايمانى او جماعىتىن اورە گىنده ثىت ائدىب و ئۆز روحى ايلە اونلارى مۇيد و منصور ائدىبىدى (قيامت كۈنى) اونلارى بېھشت باغلارىنىدا داخل ائدر كە ايچىرىنده جايىلار و سولار آخىر و ھەمىشەلىك اوردا ياشىيا حاقلار. الله تعالى اونلاردان راضى و اونلاردا الله وئۇن نعمتلىرىن راضى و خوشحال اولا حاقلار، اونلار حزب الله دىلار، سىلىن و يقىن ائدىس كە حزب الله (للەھىن دىيىنинه ياردىم ائدىلر) نحات تايانلاردىр (٢٢)

٤٤ - آيە

٥٩ - الحشر سورە سى

٤٤٥ - كلمە

١٧ - بعثت ئىلى

با غىسليان رحم ائدن تانرى آدىنا

تسىح و عبادت ائدىر الله ھونە كە گۈيلرده و ھونە كە يېرددە وار و اوقدرتلى و حكمتلىدىر (١) او اللەھى كە اهل كتابدان او كىلىرى كە كافر اولمۇش دولار (خىبر يەھودىلىرى) ئۆز شەھر و ديارلاريندان اولىيىنجى دفعە اولا راق ھامىلىقجا ائشىگە ئوتوردى و سىز مسلمانلار ھىچ گمان ائله مىرىدىز كە اونلار (ئۆز محکم قلعە لرىيىندىن) حىحالار و كافىلدە ئۆز محکم حصارلارين اللەھىن غضبىيىندىن و عذابىيىندىن مانع تصور ائدىرىدىلر، اما اللەھىن عذابى او طرفدىن گىلدى كە تصور ائتمىرىدىلر و تانرى اونلارىن اورە كىلىرىنە قورخى و وحشت سالدى، آنحاق ئۆز ائولرىنى ئۆز اللەھىلە و مومنلىرىن اللەھىلە خراب ائتدىلر، پىس اى بىھىرت صاحبلىرى (گۈزۈزى آجىن و) عبرت آلىن (٢) و اىگەر الله اونلارا جلاى وطن حكمى مقرر ائتمە سئىدى، مسلمان دىيادە اونلارى يىرك عذا بلە ھلاك ائدردى و آخىر تە جەھنەمىن اوتونۇن عذابى اونلارىن انتظارىنىدا دىرى (٣)

اولارىن آواره اولماقلارى اوئا كۈرە ايىدى كە اونلار الله ايىد
و اوئون بىغمىرىلە مخالفت و دىشىنىلىك ائتمىلر. ھركىس الله ايد
مخالفتلىق ائده (الله اوئا عذاب ائدر) اللھين محازات ائتمە
گى چوخ سىدىد دىر (٤) حرماء آغا جلارىندان (قاچاۋ بېمۇدىلرىن
ئولكە سىيىنده) ھرنە كە كىسىلدى و ھرنە كە كۆكى اوستە قالدى،
ھامىسى اللھين امرىلە ايدى و فاسق قومون حوار و دليل اولماقى
اوچون ايدى (٥) الله تعالى اونلارىن قالان اموالىندان ھرنە كە
ئور بىغمىرىنە نصىب ائتدى، بىعمرىن ئۈزۈنە تعلقى واردىر و سىز
مۇمنلار اونلارى الله گىترىمك اوچون نەآت جايىسۇر و نەدۇھ سورۇسۇر
و لكن الله تعالى ئور بىعمرىلرىن ھركىد (و ھر فومە) كە اىستىر.
مسلط ائدر و الله ھر شىئە قادردىر (٦) شهر اھلى نىن اموالىندان
ھرنە كە الله ئور بىغمىرىنە نصىب ائتدى، اللھا و اوئون بىعمرىنە
و بىغمىرىن ياخىن فامىللىرىنە و يىتىملىرە و فقيرلىرە و بولدا قالان
الى بوش مسافىلرە تعلقى واردىر تا او شروب، نرومنىدلرىن آراسىدا
البىمال دولانماسىن و ھرنە كە اللھين بىغمىرى سىزە باعىشلىر.
اونى (كمال ميل ايله) آلىن و ھر زاددان كە سىزى قدغۇن ائلىر.
اوندان (جدا") اوذاق اولون و اللھين غضىىندىن قورخون كە اللھين
محازاتى چوخ شىدىدىر (٧) بو غىنيت لر مەهاجرلىرىن يوخسۇل لارى
اوچوندور كە ئوز وطنلىرىندىن آواره اولوبلار و مال لارى مصادره
اولوبدور، بىونۇنلا بئلە اللھين فضلىن و رضايتىن اىستىرلىر. اللھين
دىنىيە و بىغمىرىنە كمكلىك ائلىرلىر. حقىقتە ھمونلار دوز دانىشان
و عمللىرىنە صادق دىلر (٨) او كىلىرى كە مەهاجرلىرىن قاباق مدېنە
نى، دىن و ايمان مرکزى قرار وئرىدىلر. مەهاجرلىدىن ھركىس اونلارا
طرف گىلسە، دوست توتورلار (و اونلارдан حمايت ائلىرلىر) و او
غىنيت لردىن كە مەهاجرلىرە وئرىرىلىر، ئوز اورە كلىرىنە بخل و حسادت
احساس ائتمىلر و مەهاجرلىرى ئوزلىرىنە نسبت مقدم نوتارلار، ھرقىدر
كە ئوزلىرىدە محتاج اولاalar. ھركىس ئوز نفسىنى بخل و حسادىدىن
اوذاق ساخладى، حقىقتە ھمونلار عالمىن نجات تابانلارىدىر (٩)

او ڪسلرى كه مهاجرلار و ائصاردان سونرا ايغان كىردىلر، دئىيرلر: پروردگارا، بىزى و بىزىم دين قارداشلاريمىزى كه بىزدىن قاباق ايغان كىرىپىللر، باغىشلاڭىن و بىزىم اوره گىمىزه مومنلىر اوچۇن كىنه و عداوت فرار و ئىرمە گىنن . پروردگارا . حقيقتا سى چوح مەربان و رحم ائدىنسن (۱۰) (يا بىغىمىر) نفاق سالان كىمسە لره باخمىرسان كه اهل كتابدان ئوز دين قارداشلارينا كه كافر اولوبلار. دئىيرلر: اگر سىزى ئو لىكىنizدىن چىخاردالار، بىرده سىزىلە چىخارىق و ھېچوقت سىزىن عليه زە بىر كىدىن اطاعت ائتمەرىك . اگر سىزىلە ساواشالار، حتما " سىزە ياردىم ائدەرىك . اللە ساھد دىر كە اوبلار سالان دئىيرلر (۱۱) اگر اوبلارى حىخاردالار . ساقۇلر اوبلارىلە (شهردىن) چىحمازلار واگر (موسىلىە) ساواشالار، منافقىلر اونلارا ياردىم ائتمىزلىر واگر ياردىم ائدەلر، حتما دال چۈء ووروب فاچارلار داها اونلار اوچۇن ياردىم ائدىن اولماز (۱۲) منافق جماعت اللە تعالى دان قورخماقدان آرتىق ، اوره كلىرىنده سىزىدىن قورخورلار . چونكە اونلار بىر جماعتدىلىر كە آنلامىرلار (۱۳) اونلار سىزىلە ساواشمازلار مگر محكم قلعە لرده و دیوارلارين پناھىيىدا . اونلارىن دشمن ليكلىرى و اختلافلارى ئوز آرالارىندا چوخدور . سى اونلارى متىحد تصور ائدىرسىن، بىر صورتىدە كە اونلارىن اوره كلىرى داغىيىنادىپ . بۇ اونا خاطر دىر كە اونلار بىر جماعتدىلىر كە عاقلانە فکر ائتمىرلر (۱۴) اونلارىن مىلى او ڪسلرىن مىلى كىمىيدىر كە آز مدت اونلارдан قاباق ئوز قېبىح عمللىرىن حزايسىن داددىلار و (قيامت گونى) درد آرتىران عذاب اونلارىن انتظارىندادىر (۱۵) مىلde او شىطان كىمىيدىر كە انسانا دئىدى : پروردگارىيە كافر اولگىنن . ائيلە كە انسان ئوز پروردگارىنىن امرىتىن چىخدى، شىطان اونا دئىدى : من سىدىن متنفترم چونكە من اللە تعالى دان كە عالىم لرىن پروردگارى دىر، بىر كە قورخورام (۱۶) .

پس اوئلارین عمل لرى نىن آخر و عاقبىتى جهنم اوينىدىر و بىردىپلى اوردا قالاجاقلار، جهىم ئالملىرىن كىفرى (و زىدانى) دىر (۱۷) اى او كىلىرى كە ايمان گتىرىسىز، تائرى دان قورخون. هركىن گوك (دنيا حياتىندى) توجھ ائتسىن كە نەمە ياخشى عمل صاباحى اوچۇن قاباقجا گۈئىدرىپدىر. تائرى دان قورخون كە تائرى سىزىن بىوتون ايشلىرىزدىن كاملاً "آڭاھدىر (۱۸) سىر مومىتلەر و مسلمانلار ھېچوقۇت او كىلىرى كىمىي اولماين كە اللەھى ياددان چىخارتدىلار. اللە تىعالي دە اوئلارىن ئۆزلىرىن تائىماقى يادلارىندان چىخارتدى (او ئۆز رحمتىيىدىن ايراق ائتدى) اوئلار فاسق و پىس عمل صاحبىي ايدىلر (۱۹) جهىم اھلى اىيلە، بېشت اھلى ھېچوقۇت براابر اولا بىلەر، بېشت اھلى ھمىشە موفق دىر (۲۰) اگر بىز بو قرآنى فرضا داعا نازل ائت سىئىدىك. مسلما اونى اللەھىن فورخو- سوندان داغىلىمىش گۈئىزدىن. خلق اوچۇن بومىتلىرى و وورۇرقۇ تا اوئلار عاقلاقانە فكر ائدە لر (۲۱) اللە دىر كە اوئىدان سواى ھېج معبود يوخدور. گىزلىنىلىرى و آشكارلارى بىلەن تىكىھ او دور و او چوح باغىشلىيان و رحم ائدىدىر (۲۲) او اللەھى كە اوئىدان باشقان معبود يوخدور، عالَمین قدرتلى و مقدس شاهى ھەنقىدىن پاك و هر عىبدىن اوزاق، امتىت باغىشلىيان، غالب، قدرتلى، حىرى ائدىن، سوئىوكلىك ائدىن اللە تىعالي پاك و منزه دىر او زاددان كە او نا اورتاق قرار وئيرلىر (۲۳) عالَملىرى يارادان و اهل عالَمى وحودە گتىرن و خلقە صورت باغىشلىيان اللە دىر. او سون اوچۇندور گۈئىز آدلار. هەرنە كە كويىلدە و بئىرە وار، تىماماً "ونا تسيح و عيادت ائلىرلىر و او قدرتلى و حكمتلىدىر (۲۴)